

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrt " 6 " 50 " —
mesec " 2 " 20 " —

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrt " 5 " 50 " —
mesec " 1 " 70 " —

Za pošiljanje za dom
20 h na mesec.

Štev. 194.

V Ljubljani, v soboto 25. avgusta 1900.

Letnik XXVIII.

Da se razumemo!

O zadnjih dveh govorih, drž. poslanca Šukljeja v Novem mestu in dr. Šusteršiča v Kamniku, se je po raznih listih razpletla polemika s komentari, ki se povsem ne strinjajo z razmerami in dejstvi. Mi se ne vtičamo v govorniški dvoboj mej g. dr. Šusteršičem in g. Šukljejem, to mirno prepuščamo njima.

Pač pa je naša časnikarska dolžnost, da z ozirom na nekatera zavijanja v nemških listih pojasnimo svoje stališče glede avtonomije in splošne direktne volilne pravice. In s tem stališčem se popolnoma ujemajo izvajanja g. dr. Šusteršiča na kamniškem shodu.

Vsak političen novinec danes ve, da bi bila razširjena deželna avtonomija brez zakonitega varstva in obrambe narodnih manjšin narodna smrt izvenkranjskih Slovencev. V Savo bi nosili vodo, ko bi hoteli to istino obširneje utemeljevati z žalostnimi dejstvi, ki osvetljujejo neznosne in obupne razmere naših rojakov na Koroškem, Štajerskem in Primorskem. To je g. dr. Šusteršič tudi obširneje pojasnjeval v svojem govoru. Zato je g. dvorni svetnik Šuklje »subreptiven« nasprotnik, ko včeraj piše v »Narodu«: »Tedad, Slovenci ob Dravi, Muri in Soči ter vi krvni bratje ob obalih Jadranskega morja in v kršni Istri, vam je narodna vaša smrt gotova, kajti smrtno sodbo podpisal vam je sam g. dr. Šusteršič«. To je zlobno zavijanje resnice, ki bije v obraz »prostodušni odkritosrčnosti« g. dvornega svetnika.

G. dr. Šusteršič je jasno naglašal, da bi v sedanjih razmerah tudi vsa konkretna določila, kake pravice je prisojati manjšinam in katerim javnim organom bodi izročeno varstvo teh pravic, ne rešila obmejnega Slovenstva. Razširjena deželna samouprava na podstavi narodne avtonomije z jasnimi

zakonom, s konkretnimi določili, brez splošnih načel in meglenih fraz, da, to je naš ideal. Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod je z živahnim odobravanjem in soglasno vsprejel nastopno resolucijo:

»Shod pripoznava za rešitev naše narodnosti kot najsigurnejše sredstvo narodno avtonomijo, zato zahteva, da vlada predloži v državnem zboru zakon, ki podeli vsem narodom narodno avtonomijo in omogoči ustanovitev posebnih narodnih kulturnih zastopov za vsako narodnost, ki imajo o vseh svojih narodnostnih in jezikovnih potrebah samostalno razsojevati in sklepali.«

V tem smislu imajo slovenski državni poslanci tudi že podroben načrt zakona. Ali, oglejte si sedanji razkosani in »demoralizovani« parlament? Je-li količkaj upanja, da bi takov načrt v tem parlamentu postal kri in meso, ko se niti poljski in češki poslanci ne morejo sprijazniti z narodno avtonomijo?

Da, žalostna istina je, da do danes slovenski poslanci niso »korenito preštudirali prepornega tega vprašanja ter ga rešili dogovorno z rojenimi avtonomisti, s Čehi in Poljaki«. A zakaj tega niso storili? Ker se Čehi in Poljaki pač ogrevajo za deželno, ne pa za narodno avtonomijo posameznih narodov. In to je ona »železna ograja, strmo obzidje«, ob katero zadevajo naše opravičene zahteve.

Toda recimo — kar pa je izključeno — da bi avstrijski parlament rešil to vprašanje ter v zakonu »precizno formuliral varstvo in obrambo narodnih manjšin«, ali pa pridemo Slovenci z dežja na suho, pod varno streho? »Lasciate ogni speranza«, dokler deluje »centralistiški ustroj — ta uzor naših starih birokratov — ki ne ugaja Avstriji in ni primeren ne zgodovinskemu razvoju, niti različnosti dejanskih gospodarskih in kulturnih razmer«. In ta ustroj je strl in zlomil

sedanjo ustavo, ki je vsaj v načelih priznavala tudi slovanskim narodom ravnopravnost.

Kdo pa vzdržuje centralizem, kdo je zakrivil bolezen naše ustave? To so naši politični nasprotniki in — last, not least — naša nemška in ponemčena birokracija. Kdor je na raznih mestih skušal priboriti drobtinice za pravične potrebe slovenskega naroda in trkal na birokratska vrata, ta je skušil moč birokracije, ki je močnejša, nego ves parlament in marsikateri minister. Vlade se menjavajo, parlament se obnavlja, a železno kolo odrvenele birokracije tare in lomi svojo staro pot preko narodnih in kulturnih potreb poedinih narodov slovanskih. Hic Rhodus, hic salta!

Isto opazujemo na Ogerskem. Tu imajo že desetletja narodnostni zakon, ki vsem narodom jamči svoboden kulturni napredek, toda mažarska birokracija je imela in še ima v Avstriji dobre učitelje. Ta birokracija je največ kriva, da v naši državi divja strastni narodnostni boj, da je ohromel parlament, opešala ustava in da se vrtimo v vrtincu. »Centifolia burocratica«, ki ne prenaša ne svetlobe ne zraka, zadušila bi tudi vse cvetove eventualne narodne avtonomije.

Torej »stanovito pomirjenje našega cesarstva se more doseči le potom ustavne premembe«, pravi gospod Šuklje. O tem smo vsi edini, to potrebo smo utemeljevali že z nešteti članki Vprašanje pa nastane: kako je to mogoče doseči? Za tako operacijo je treba zdravnika, ki »ima krepko roko, bister vid, železno in neomajano stanovitnost. Takih operaterjev pa v Avstriji žalibog nimamo«, priznava gospod Šuklje sam. In ko bi se našel, poslužiti bi se moral parlamenta kot operacijskega instrumenta. Tako pridemo z gospodom Šukljejem zopet na razpotje. Sedanji parlament pač ni poklican za tako korenito operacijo. Že iz tega vzroka pridemo do zaključka, da je treba bolj-

šega sredstva v dosego pravega namena. Prvo in najpotrebnejše sredstvo pa je korenita prememba sedanjega volilnega reda. Le po tej poti je mogoče zboljšati parlamentarne razmere, predrugačiti poslovni red, premeniti ustavo in izvršiti narodno ravnopravnost. Ako boče državni zbor pravi odsev ljudskega mnenja, istiniti izraz želja in potreb posameznih narodov, potem je mogoče prerod in nadaljni naravni razvoj naše države.

Današnji parlament je nenaraven, ker ne zastopa narodne volje ni po razmerju ni po potrebah prebivalstva. Zlo ne leži le v centralizmu in neprijazni nam birokraciji, ampak tudi v organizaciji parlamenta, v umetnem volilnem redu, ki so ga nemški centralisti ustvarili za svoje namene. Centralizem in današnji volilni red pa sta v najožji zvezi. Nov parlament, voljen na podstavi splošne direktne volilne pravice, bi govoril svobodneje, preobrazil bi se sam, obsodil bi centralizem, ki bi se zrušil sam od sebe, in mnoga preporna vprašanja bi se gladko reševala. To je naše prepričanje. Vsled tega pa slovenskim državnim poslancem še ni treba izstopiti iz zveze s Treuinfelsovo skupino in češkimi veleposestniki, s katerimi jih vežejo gospodarska in verska načela ter težnje po ravnopravnosti. Non parce que, mais quoique.

Slovani — anarhisti?

I.

V najnovejšem času so začeli Slovane napadati njih sovražniki po novi metodi. Pred svetom jih opisujejo kot nevarne anarhiste, če se ti le zglasijo za svoje pravice ter jih odločno zahtevajo. Boj po tej novi metodi se je začel na Rumunskem. A kdor vé, po katerem navodilu se vodi v tej državi zunanja politika, more lahko razsoditi, da se na skrajnem iztoku le nadaljuje brezobzirno proganjanje Slovanstva, kakoršno se

LISTEK.

Politično kvartopirstvo.

Gospodu poslancu Šuklju je politika kvartanje. Dal je namreč odgovor na izvajanja dr. Šusteršičeva, ki ga ravnokar v »Slov. Narodu« priobčuje, naslov: Recontra! Prav nič nimamo proti temu, ako je morda gospod dvorni svetnik prijatelj majhnega taročka. V vročem poletju, na dopustu, se marsikdo rad usede v senco košatega drevesa, prižge smodko in vzame v roke karte, da z enako mislečimi prijatelji lovi ali pa si od njih loviti pusti agilnega pagata. Urica ali dve daste se tako prav prijetno prebiti, komur ugaja taka zabava. Tudi si spreten igravec lahko pridobi v očeh ukih in neukih komarjev nekaj ugled, če ima hvalevredno navado, da vedno tudi igro dobi, kedar je napovedal contra ali recontra.

Toda v politiki je drugače. Politika ne sme in ne more biti zabava, marveč resno delo. Kedor si hoče kratiti s politiko vroče poletenske popoldneve na dopustu, ta nima pravega pojma o politiki, in ugled, ki si ga morda pridobi v očeh političnih komarjev, tudi ni Bog zna kaj. Vsaka igra pa ni odvisna toliko od prebrisanosti igravca, kolikor od sreče. Ako se pa politik zanaša samo na srečo, potem v njegovo politiko ne moremo imeti posebnega zaupanja. Osobito pa je nevarno za politika, ako je napovedal igro, in

kedor da recontra, napovedati je moral, po vseh pravilih kartanja, igro. Posebna nevarnost pa preti politiku, ki se je podal v politično kvartopirjenje, ker ne more zabraniti, da bi mu ne videli v karte. Preveč jih je, s katerimi mora politik igrati, a tudi gledavec je preveč, in tako je neizogibna posledica pogled v politične karte. »V igro jaz sem tvojo zrl, . . . A »trumfa« nisem tam zazrl . . .«, in to je za politika hudo. Hudo je, če poredni komarji štejejo igravcu taroke, a nimajo kaj šteti. Res je: Der Mensch versuche die Gütter nicht, — und begehre nimmer und nimmer zu schauen, — was sie gnädig bedecken mit Nacht und Grauen, — toda v politiki je že tako, ljudje so sila radovedni in vsejedno pogledujejo v karte. Toda tam je grozno. Takrat pa se razširi prepričanje, da je igravec napovedal recontra le zato, da bi se mislilo: saj ima nekaj v roki! Ali roka je prazna, srečna ni, »trumfov« — obilo si želi! Toda ni jih.

Kedar pa pride plačevanje pri političnem kartanju, takrat je hudo, kajti znan je pregovor, da v politiki igra vsak za svojo kožo.

Pesnik pravi, da je nevarno, zbudati leva, nam se pa zdi, da je politično kvartopirjenje tudi nevarno.

Morda pa si je gospod poslanec mislil: Politika je dobra stvar, kartanje tudi, kako dobro mora biti šele politično kartanje. Tako nekako, kakor pravijo, da je modroval žid: Česenj je dober, čokolata je tudi dobra,

kako dobra mora biti šele čokolata s česenjem. Toda motil se je in moti se tudi gospod dvorni svetnik.

Siromak.

Majhna, nepobeljena soba. Oprave nikake razun mize in jednega stola. Na njem sedi maloznani pisac, oziroma tudi pisatelj, a dobroznani kruhoborec — Brlán. Poleg njega leži na mizi kupček rokopisov in listin. Pred seboj ima več razmetanega, popisanega papirja. Z nekakim veseljem gleda v svoje delo; kar oči se mu iskre ob pogledu na — novi umotvor.

»To bodo gledali! To vam bodo strmeli! Še jutri poneseš tja sad trudapolnega dela, tragedijo, Brlánovo tragedijo. Vem, da kar sami sebi ne bodo verjeli, da imajo pred seboj Brlánov umotvor, dosedaj najdovršenije dramatično delo v našem jeziku! Naj se le še ustijo, širokoustneži neumni, da kaj vedo, da kaj znajo! Kaj pa hočejo reče? Da ni mene, da ni Brlána, bi bila vsa naša dramatika popolnoma ničeva. Jutri pravim, da poneseš tragedijo v pregled? Oh, saj še ni končana! Le naglo še konec! . . .«

In zopet piše in piše.

»Teško je pisati s praznim želodcem, zelo težko! Saj že teden dni več ne uživam gorke hrane! Nekako slabo mi je notri; é, vsejedno hočem nadaljevati!«

In Brlán zopet piše kar v jedno mer, prav do trde noči.

»Čutim, da mi je nekoliko odleglo; več ne čutim lakote. Saj je to vendar tudi naravno! Mi, ki se pečamo z duševnimi deli, ki ostanejo nesmrtna, da bi bili mi odvisni od dnevnih vprašanj, od navadne, živalske hrane! Da bi mene, slavnega dramatika, vladal želodec? Ne, nikdar ne! Za-me je ambrozija, katero najdem v svojih delih, v svojih nesmrtnih delih.«

Iz zopet piše neprestano pri mali, oljnati svetilnici. Reče je v velikem navdušenju za tragedijo in svojo dramatiško slavo čisto pozabil, da mu pešajo moči vedno bolj vsled prevelike lakote.

Polnoči je že davno — a Brlán še vedno piše. Prej noče jenjati, dokler ni tragedija končana.

»Deo gratias! Tragedija je končana!« vzdihne Brlán ter vrže pero ob mizo. Kar lice se mu širi, ko gleda znamenito svoje delo!

»O tragedija . . . o, nevenljiva slava . . . o sveta ambrozija moja . . . Med tem zaspi Brlán pri dovršeni žaloiгри . . .«

Krasno jutro napoči. Poleg svetlih žarkov solnčnih svetil v Brlánovi izbi oljnata svetilka. Z blede svetlobo razsvetljuje lice Brlánovo, kateri spi spanje pravičnega — večno spanje . . . Prižgal si je sam sebi svetilko, da mu je svetila poslednjo uro . . .

Preteklo je leto po smrti Brlánovi. V začudenje vseh, ki so poznali našega dramatika, se je čitalo na lepkih, da se priredi krasna tragedija Brlánova. D.

godi na Pruskem že dolgo časa. Povod tej borbi je dalo umorstvo, ki ga je izvel neki Bolgar na Rumunskem.

Žrtva je bil profesor Mihaileano, kateri je pisal ostre članke proti Bolgarom, posebej še proti makedonskemu odboru v Sofiji. A še preden je bilo dokazano, da je to umorstvo politično, se je zglasil rumunski minister za zunanje posle ter odločno zahteval od bolgarske vlade, da ostro postopa proti članom makedonskega odbora, kajti ta propaganda po njegovej izjavi ni nič manj nevarna za red na Balkanu, nego so na zapadu anarhisti.

Tedaj macedonski in ostali bolgarski rodoljubi, ki se pripravljajo in delajo za osvobodjenje Macedonije izpod neznoznega turškega jarma, se imenujejo anarhisti le zato, ker se bore za svobodo Bolgarov, kar jih še združuje pod turškim jarmom. Evropska diplomacija tlači Bolgare se dandanes v ta jarem, zato ker so Slovani, in ker nekim evropskim državam ni po volji, da bode Slovan na Balkanu samostalen in zedinjen, kakor Grk in Rumun.

Bolgarska vlada se drži v tem vprašanju precej odločno in ima čisto prav, da ne popušča oholim rumunskim zahtevam. Seveda rumunska vlada grozi, da bode začela ostro postopati proti Bolgarom, ki so naseljeni na Rumunskem, kar pa bode le dokaz, če se to res zgodi, da so Rumuni pozabili, kaj je sužnjost, katere so se oni osvobodili tudi le z odločno borbo proti svojemu tlačitelju.

Sicer pa se je pokazalo, da imajo Rumuni še neke posebne osnove glede Macedonije. Tukaj živi namreč do 150.000 Vlahov, rumunskega porekla in te, pravijo, da morajo rešiti za Rumunstvo. Če se osvobodijo Macedonija in pride pod državo bolgarsko, kakor je bilo namenjeno že v sanstefanskem miru in kar bi moralo tudi biti po večini bolgarskega prebivalstva v tej zemlji, potem so za Rumunijo ti Vlaha izgubljeni, ker se morajo pobolgariti. To se pa po mnenju rumunskem ne sme dovoliti, marveč se mora vse storiti, da se ta peščica Vlahov, ki so se že itak večidel pobolgarili, ohrani z rumunsko pomočjo.

To pa je lažje, dokler obstoji turško gospodstvo, ki mrzi Bolgare in dopušča, da se proti njim vzdigujejo v samej zemlji protivniki njihove goreče želje za zedinjenje z bolgarsko državo. Tako se tarejo zdaj na Macedonskem poleg Srbov in Grkov še Rumuni z veliko večino bolgarsko ter tako prečijo zedinjenje Bolgarov, a pomagajo vzdržati turško gospodstvo. Rumunska vlada pa je s tem svojim činom pokazala, da je prevzela na iztoku nalogo preganjati Slovane po receptu nekkih drugih držav, katerim se ne zdi varno posegati tako daleč na iztok. To njeno delo se jej pa gotovo ne bode posrečilo, marveč more priti v prav neugoden položaj, saj je obdana od Slovanov, ki jej ne bodo odpustili njene velike predrznosti,

da se je usodila nazvati slovansko društvo, ki z očitnim in javnim programom deluje le za svobodo in zedinjenje svojega naroda, anarhistično propagando, nevarno za red in mir na Balkanu. Vsi Rumuni bi odločno odbili tako obrekovanje, ko bi jim kdo očital, da so njihova društva, ki se zanimajo za zedinjenje erdeljskih Rumunov z Rumuni v kraljevini, anarhistične propagande, nevarne za red in mir na Avstro Ogerskem. A da Rumuni delajo za to zedinjenje in da rumunska vlada na to molči, ali morda celo celo pospešuje, tega ne more nobeden tajiti. Iz vsega pa se vidi, da so se tudi Rumuni pridružili sovražnikom slovanstva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Mladočehski krogi o vladnem poskusu. V četrtek se je vršil na Dunaju zelo važen ministerski posvet. Razgovor je bil o korakih, s katerimi bo pričel ministerski predsednik v teku prihodnjega tedna. Govorilo se je pa tudi o tem, kaj naj stori vlada, ako se ji posreči ali ne posreči zadnji poskus za zboljšanje parlamentarnega položaja. „Nar. Listy“ pišejo tem povodom, da vlada sama nima kaj upanja, da bi uspešno izvedla sedanjo akcijo. Mladočehi so prepričani, da ne dobe potrebnih garancij za opustitev obstrukcije, ker namreč vlada nima potrebnega poguma, da bi odločno nastopila proti Nemcem. Pl. Koerber bo v kratkem tam, kjer so bili njegovi predniki Badeni, Gautsch, Thun in Clary. To se razvidi tudi iz tega, da so gotove že vse priprave ne samo za razpust zbornice, marveč tudi za razne naredbe s pomočjo § 14. — Glasilo Mladočehov je torej prepričano, da klub ne bo mogel opustiti obstrukcije in da torej ni misliti na mirno delo v parlamentu. Delegata Mladočehov posl. Pacak in Stransky bota Koerberju pojasnila to zadevo. Morda pa vendarle ne bo tako hudo, kakor napovedujejo „Nar. Listy“. Mogoče se posreči dobiti kak modus vivendi, kateremu z obstrukcijo ne bodo ugovarjali ne nemški levičarji in ne Mladočehi. Upanja seveda tudi za ta slučaj ni kdove koliko, ker se niti o dveh parlamentarnih strankah ne more trditi, da bota brezpogojno skupno postopali.

Pro in contra dvoboju v armadi. Z ozirom na znano Tacoli-Ledochowskijevo afero se časopisje vedno intenzivneje peča z raznimi pro- in contra-ugovori. Povedati moramo, da sicer ni nobenega mej avstrijskimi listi, ki bi naravnost zagovarjal dvoboj v armadi, in da se je v zadnjih dneh oglasilo že več častnikov, ki se strinjajo popolno z imenovanimi nasprotnikom vsakega dvoboja. Jedno takih izjav prinaša »Pester Lloyd«, kateremu pač nihče ne more očitati, da je v službi strastnih antisemitov. Ta list opozarja na službeni opravilnik za armado prvi del § 2, točka 13, kjer se nahaja stavek: »Vojak se ne sme nikdar pregrešiti proti spoštovanju, ki pristojna vsa-

kemu verskemu prepričanju«. Ako torej vojak iz verskega prepričanja odkloni dvoboj, li ni tudi to spoštovanja vredno? V tej določbi ni izvzeto nobeno versko prepričanje; spoštovati treba vsako, torej tudi to, da je dvoboj smrtni greh. V navadnem življenju je sramotno, če kdo zataji svoje prepričanje, vojak je pa kaznovan, če ne zataji svojega verskega prepričanja o dvoboju. Ali ni to narobe svet? Častniki so torej, kakor kažejo izjave, videli, da sta prav postopala Tacoli in Ledochowski, ne tako pa njih glasilo »Reichswehr«. V dolgem članku pod naslovom »katoliška politika« dokazuje izdajatelj lista, da je sicer vse res, kar se piše proti dvoboju, da pa ga zahteva stanovska dolžnost, kateri se mora ukloniti vsak častnik. Potem pa pisec na dolgo in široko opisuje, da Avstrija v kljub svojim devetim desetim katolikom še nima tako katoliškega parlamenta, da bi kratkoma povedal to razvado, in da potem pride še v poštev ogerski parlament, ki je še slabši v tem oziru. Dokler se pa to ne zgodi, se mora ukloniti vsak vojak - častnik razsodbi častnega sode, ki jo odobri najvišja vojaška oblast in vzame na znanje sam vladar. Vse rogoviljenje katoliških politikov je torej po Davisovem mnenju bob ob steno. Konečno se pa ta list grozno huduje, da še celo častniki protestujejo. V armado se skuša zanesti razpor. Častnik ne sme kritikovati, demonstrirati ali celo obstruirati, ker tega ne dovoljuje ugled in jedinstvo armade. Z jedno besedo: ostati mora vse pri starem, dokler monarhija ne postane toliko katoliška, da bode zavrgla sedanji vojaški zakon. — Tako se zagovarja dvoboj v armadi. Žalostno!

Nižje - avstrijski deželni zbor se snide koncem septembra ali pa prve dni oktobra, da reši deželni proračun za tekoče leto, o katerem še ni dognal končne razprave. Židovskim liberalcem to ni posebno všeč, ker so računali, da pusti vlada deželnozbornsko večino na cedilu.

Občinske volitve v Mödlingu so se vršile v četrtek za drugi razred, kjer je bila zmaga židovskim liberalcem, kakor so trdili, že a priori zagotovljena. Toda zopet so se opekli, kajti izvoljeni so sami antisemitski kandidati. Od 338 volivcev se je udeležilo 235 upravičencev. Liberalna glasila svojim bravecem niti ne povedo, koliko glasov so dobili njih kandidati. Poraz je torej popoln in občinska uprava se jim je že izmuznila iz rok, tudi ko bi zmagali v prvem razredu z vsemi kandidati.

Rumunski kralj na Dunaju. Kakor smo že sporočili, pride v prihodnjih dneh kralj Karol na Dunaj in se poda pozneje tudi v Išč. Obisk velja posebno sedanjim napetim razmeram mej Rumunijo in Bolgarijo. Kralj se bo neki obrnil naravnost na grofa Goluhovskega ter ga opozoril na nevarnost, ki preti baje Balkanu od strani makedonskega odbora, čegar delovanju pa bolgarska vlada ne posvečuje dovolj pozornosti. V tem

smislu morajo nastopati tudi rumunski zastopniki pri ostalih kabinetih.

Kdo bo Liebknechtov naslednik? Socijalno-demokratsko vodstvo v Berlinu se že marljivo ozira po primernem kandidatu za državni zbor. Ponujajo se mu trije kandidati: Liebknechtov starejši sin, žid dr. Arons, »ki je donesel že mnogo denarnih žrtev za stranko«, in odvetnik Fränkel, ki je bil še pred nedavnim dopisnik »Kreuztg.« in se je še le v zadnjem času »izpreobrnil.« Največ upanja ima baje poslednji.

Vztrajnost burskih bojevnikov provzročila maršalu Robertsu vedno večje preglavice in že samo sramota, da s svojo desetkratno premočjo ne more ugnati Krügerjeve armade v kozji rog, mu provzročila dovolj bridkih ur. V zadnjih tednih je Evropa navezana sicer samo na malobesedna in nejasna angleška poročila, toda že iz teh se razvidi, da je položaj na celem bojišču skrajno neugoden za Angleže in da se Roberts izredno veseli, kadar more uteči kateri njegovih generalov preteči mu nevarnosti. Angleži v Južni Afriki se nahajajo sedaj v mnogo slabših razmerah, kakor so bili pred nekaj tedni. Temu je pa vzrok jedino le brezmejna oblastnost in strogost vohovnega poveljnika. S svojim tiranskim postopanjem proti onim farmovcem, ki so odložili orožje, ter proti ženam in otrokom, ki se ne morejo braniti, je vzbudil ošabni Roberts novo skrajno sovraštvo mej nesrečnim narodom, in v celih okrajih, o katerih je sodil, da so se mu že udali, se je znova pojavilo njemu nevarno gibanje. Burske vojne moči so se na ta način zopet izredno pomnožile in Angleži morajo priznati, da so v nevarnosti vse njih zveze. Burski generali Louis Botha, Luka Mayer, Schalk Burgher, posebno pa genijalni Dewet vodijo takorekoč za nos celo mogočno angleško armado. Prepreženo imajo s svojimi četami celo bojno polje, skoro pri vsakem koraku imajo angleške čete Bure za hrbtom, Roberts se vzdržuje v Pretoriji le s pomočjo močne posadke in celo angleške posadke v Natalu je jel v poslednjih dneh vznemirjati Angležem le predobro znani »dolg Tom.« V poslednjem času skoro ni bilo dneva, da bi ne bilo zašlo večje ali manjše število angleških vojakov v burske roke in da bi ne bile neprijetno iznenadile njih hrbtov nepričakovano iz zatišja priletele burske krogelje. Seveda so Buri sedaj toliko pametni, da ne marajo več preživljati angleških ujetnikov, ker so sami navezani na bolj skromne porcije. Oropajo jih le vsega orožja, streljiva, živeža in drugih zalog ter se s tem sami preskrbe za nekaj tednov z vojnimi potrebščinami, moštvo pa izpuste, da ga redi angleška vojna uprava. Najvztrajnejši mej vsemi pa je stari Krüger, »der Unverwüstliche«, ki z mladeniškim ognjem neprenehoma navdušuje svoje zveste, naj vztrajajo v boju za pravično stvar. Za dan 18. avgusta je bil svojedobno sicer res napovedan slavnostni vhod maršala Roberta

LISTEK.

O Levčevem „Slovenskem pravopisu“ in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.

(Dalje.)

Kaj naj rečemo o človeku, kateri je svoje brave vedoma tako očiganil, kakor gospod K. s tem citatom „Slovenko“? Da je tako ravnanje naravnost nepošteno, mora priznati vsakdo, tudi najhujši zagovornik elanja. Grdó je, prekaniti žensko v življenju, ne manj grdó in nepošteno pa je, nalagati se ji v slovstvu in javno tako, kakor je storil g. K. On si je pač mislil stvar malo bolj nedolžno, češ, gospodične in gospe pri „Slovenki“ so imele v roki k večjemu kako Janežičevo slovnico, v obliki „lepega članka“ jim torej lehkó natvezem nekaj izrodov svoje fantazije, s katerimi jih vtrdim v prepričanosti, da je samo elanje edino slovensko; ker je „Slovenka“ „sovražnica preobilnim (!) philologom“ in sprejemlje samo „lepe članke“, ne pade tudi nikomur v glavo, da si spis natančneje ogleda, in ženstvo je — pridobljeno: „Veséli zmage se junaške!“¹⁾

Dalje navaja gospod K. med priporočevalci elanja M. Cigaleta. V „Glasniku“ 1863. l. na str. 90 in 91. je govoril namreč ta o takrat vpeljanih novih oblikah *bralec*,

volilec, ter zahteva dokončno vstanovitev pisave *bralec* ali *bravec*. Gospod K. ga citira tako-le:

„Kaka zmešnjava utegne nastati, če se ne ustanovi gotovo pravilo za pisavo besed s črko *l*. Pisati in govoriti zdaj *l* zdaj *v* nikakor ne kaže.“

V resnici pa je Cigale pisal tako:

„Kaka zmešnjava utegne nastati, če se ne ustanovi gotovo pravilo za pisavo ta čih besedi! Pisati zdaj *l* zdaj *v*, to nikamor prav ne kaže. Ostanimo torej raji pri starem!“

Cigale se je torej leta 1863. „krepko oglašil“ zoper nauk gospoda K. in dal svoji prepričanosti duška z besedami „Ostanimo torej raji pri starem“, katere je g. K. „Slovenki“ previdno zamolčal. V ostalem se vse tam sproženo vprašanje ne tiče izrekanja *l*-, ampak vprašanja „bravec — bralec“.

Kako more g. K. iz Janežičevih besed, izrečenih v opazki v Slov. slovnice 3. natisku (1864) na str. 118. pri končnici *elj*, „ta lepglasna končnica, ki je med prostim slovenskim ljudstvom močno opešala, vendar v pisavi spet čedalje večjo veljavo zadobiva“, sklepati, da Janežič priporoča s tem elanje, je meni nerazumno. Storil je pač to zato, ker Janežič z nekimi izjemami izrecno prepoveduje elanje na str. 13., kar se seveda slabo strinja z naukom gospoda K. Tudi citat iz pete izdaje Janežičeve slovnice, katere nimam pri roki, se mi zdi polomljen. Iz Janežičevih besed „Prosto ljudstvo *l* v breznáglasnih in predtegnjenih zlogih s predstoječim samoglasnikom vred sploh kakor *ov* ali *u* izrekuje, česar pa pravilni izrek ne kaže posnematí, n. pr. *delal* = *delov*; *terpèl* = *terpov*, *terpu*; *ljubil* = *ljubov*, *ljubu*“ (3. izd. str. 13.) se ne dá sklepati, da

je Janežič priporočal izrekanje čistega *l*-, ampak zahteval je samo čisto izrekanje pred njim stoječega samoglasnika, kar je razvidno iz točke *b*) istega paragrafa, kjer pravi, da je *igrál* = *igràv*, *dèlal* = *dèlav*, *jèl* = *jèv*, *terpèl* = *terpèv*, *mil* = *miw*, *ljubil* = *ljubiv*. Drugi citat gospoda K. iz pete izdaje se mi zdi zveržen iz 2. odstavka točke *a*) v paragrafu 20. in iz zgoraj podane opomnje pri točki *b*) („Prosto ljudstvo“ itd.). Da bi bili novi izdajavci Janežičeve slovnice tako pleteničili, kakor veriži v svojem citatu gospod K., pač ni verjetno.

Da je „nemilo slišati napačno izrekanje“, kakor pravi Staré v „Priročni knjigi za glediške diletante“, to verujem tudi jaz, g. K., samo da je napačno izrekanje meni elanje!

Naposled je navèl gospod K. za svoj nauk še nekaj modernejših filologov. Od teh odpade Šuman, ker ni on v nobeni svojih slovnice postavil nauka, da je končni in predsoglasniški *l* izgovarjati kakor srednji *l*; on je samo konstatiral, kako Slovenci izgovarjajo *l*, in ni priporočal ne te ne druge izreke. Kajpada je gospod K. tudi citate iz njega „priredil“, kakor se mu je zdelo potrebno.

Ostaneta pa gospodu K. — dva, Marn in Sket. Prvi se je izrekel za „čisto“ izrekanje s *o* *g* *l* *a* *s* *n* *i* *k* *o* *v* v kritiki Levstikove slovnice v Jezičniku IV. letniku, str. 22., toda tako, da se ne vé, ali splošno tudi glede končnega ali predsoglasniškega *l*-, ali pa samo pred obrazili *ec*, *en*, *nik*, *nica*, drugi pa v šesti izdaji slovnice Janežičeve (§. 12 *b*), sprva še nedoločno, določno pa v odgovoru na Lendovškovo kritiko v Ljublj. Zvonu leta 1890. str. 59.

(Dalje sledi.)

¹⁾ Iz pesmi „Žensko orožje“ v Stritarjevem „Zvonu“ I. 87, ki je, kakor druga na isti strani („Solze“) pač Levstikova („Kosan“); vzprejeti pa nista v Levstikove spise.

v londonsko mesto, toda ako pojde tako dalje, bo Chamberlain lahko vesel, ako bo prihodnje leto o tem času mogel trditi, da je ukrotil zadnjega Bura. Jedno leto bo kmalu trajala vojska, a poleg mnogih tisočev izgub ne morejo pokazati Angleži nobenih trajnih pridobitev.

Kralj Oskar razsojevalec. Povodom zadnjih nemirov na otoku Samoa, v katerih so se domačini skušali otresti tujega vpliva in katerim se je storil konec s tem, da so Nemčija, Anglija in Amerika ustanovile začasno skupno vlado, so tuji imeli mnogo škode. Vsaka velesila zahteva odškodnino za svoje podanike, a ne morejo se dogovoriti brez posredovanja. Vsled tega so naprosile kralja Oskarja, da razsodi zamotan prepri. Kralj se je povabilu odzval.

Knjige in časopisi.

Römische Strassen und Befestigungen in Krain. Im Auftrage der k. k. Central Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst und historischen Denkmale untersucht von Anton von Premerstein und Sim. Rutar. Wien. 7 K.

Preiskovavca sta leta 1898 skupno z Jernejem Pečnikom prepotovala precejšen del kranjske dežele, da bi točno dognala, kje se še poznajo sledovi rimskih cest in utrd. Svoje opazke sta obogatila s prejšnjimi preiskavami in poročili ter obelodanila v pričujočem 48 strani v veliki 4° obsegajočem zvezku. Spis je razdeljen v tri poglavja. V 1. poglavju govorita o cestah in utrdbah na italijansko panonski meji, v 2. o kranjskem delu ceste od Emone proti Sisciji, v 3. pričujeta nove in nekatere popravljene rimske napise s Kranjskega. Kot dodatek je pridejan zemljevid, ki kaže prav pregledno rimske ceste in miljnike na južni savski strani, in drugi, ki kaže rimski zid pri Vrhniki.

Zanimiv za krščanstvo na Kranjskem je citat iz Theodoretta, da je cesar Teodorij prečul v molitvi noč pred bitko s svojim nasprotnikom Evgenijem v kapeli vrh Hrušice, in krščanski napis (str. 41.), ki so ga izkopali l. 1892. na Marije Terezije cesti pri Knezovi hiši. Premerstein ga je iz 16 drobcev sestavil in čital.

Oziraje se na Emono sta pisatelja popolnoma prepričana, da je stala na znanem kraju v Gradišču, kar bi že dokazal miljnik, ki se nahaja v Logu, ko bi bilo še kakega dokaza treba. (str. 42.) Spis je pisan trezno, previdno in res učenjaški. Veliko vrednost imajo natečni snimki rimskih napisov.

Povjest župa i crkava zagrebačkih. Napisao Janko Barle. 11. Župa sv. Ivana u Novoj vesi. To je naslov lični knjigi, ki je te dni izšla pri Antonu Scholzu v Zagrebu.

„Kula od uzdaha“. Historički dogodjaj iz prve polovice XVII. veka. Napisao prof. Josip Vergilij Perić. Zagreb, tisk »Dioničke tiskare«.

Glasba.

Novo orglje v Biljah. Izraz orgelj v raznih barvah, koji se po sklopljenji raznih kombinacij razvije v krasne skupine, in da nežni spremeni po umetniško razviti intonaciji delujejo posamno ali združeno, čarovito in precizno, to je prvi znak teh mojsterskih orgelj. Ta moderni instrument govori sam in je zmožen, ako se pravilno rabi, podati poslušalcu čudovite lepote v raznih skupinah; v „plenumu“ pa mogočno in gromovito pretresa čutnice z izrazom, da pač nikjer nič ne manjka in da več na tolikem številu spremenov svetovno znani mojstri doseči ne morejo.

Orgelj pač ne sodim sam; sodijo jih tudi drugi. Splošen pa je glas, da je ta moderni stroj napravil mogočen utis na poslušalce. Miloba flavt in finost goslarjev pa je kar mamljiva in je težko dajati prednost enemu pred drugim, ker preveč je za občutno uho različnih barv, koje se dajo vstvarjati po večji roki na teh dvo-manualnih orgljah.

To delo je 77-to iz rok tvrde bratov Zupan iz Kamnegorice. Žal, da je prav pri teh orgljah nemila usoda vrgla v prerani grob družnika, brata Ivana, moža prave krščanske slovenske korenine, koji ni bil samo vrl umetnik in skladatelj, marveč je

imel kot spreten igralec orglje in osobito pedal v čudoviti oblasti. Kot pevec tenorist in mil značaj pa si je pridobil srca vseh, koji so ga poznali. Ni torej čuda, da celo inozemski časopisi častno pišejo in nosijo v svet ime blagega pokojnika.

Pokojnik teh orgelj ni rabil in ne intoniral. Te so torej produkt Ign. Zupana, koji je že med dveletno trajno boleznijo bratovo dovršil mnogo krasnih orgelj in hoče obrt pod staro firmo nadaljevati.

Opozarjam na dispozicijo in na nekatere posamne spremene: Fernflöte 8', ljubka, mehka, nekega posebnega svojstva v tonu in značaju, je pri nas še tujka; nismo je še videli v dispozicijah, še manj pa slišali. Konstruirana je povsem drugače nego druge labijalke — pa krasno poje, bodisi sama ali v zvezi s kakim drugim spremenom. Borduna 16' še nisem slišal tako gladko in širokotemno-bobneče peti kot tu. Posebno krasno se sliši v zvezi z moderno močno režočo Gambo 8'. Ako se pomakneš z levo roko na gornjo klavijaturo in te pravcate harfne zvoke spremljaš z Geigenprincipalom, je to nekaj posebnega.

Vox celeste 8', poje nebeško, vtriplje zmerno, nekako jokajoče, da se človek rado vedno ozira, odhod prihaja glas? Viola d' amore 8', jako ozko menzuriran spremen, a po moderni upravi tako fino intoniran, da se dajo izvrševati najhitrejšje pasaže pri igranju. Glas tega prelepega spremena je jako fino in tanjko režoče in poje kakor (Streich-Zither.) S Flute douce 4', koja ima kristalno čist ton, delata ta spremena neko posebnost v prijetnosti. Principali so markantni in mogočno pojejo z neko odločnostjo, koje na drugih orgljah ne najdeš.

Basi odprti, 16' in 8', so zmagovito bobneči in stresajo cerkveno zidovje. Kadar pa deluje še Bordun 16' in suboktavna kopula, tedaj hočeta peternato Mixturo kakor grom zadušiti, a ta se brani silni in daje blišč, ki povzdiguje celo skupino.

Materijali so zbrani in fini, delo solidno in trpežno. Igranje na manualih je čudovito lahko, funkcija precizna; meh — „francozki magazin“ deluje izborno. Tehniških izvršitev ni potrebno posebno omenjati, ker znana tvrdka Zupanov je že mnogokrat pokazala, da napreduje z vso silo in na vsakih novih orgljah pokaže nov napredek, bodisi v konstrukcijah, na vglasbi ali intonaciji. Na vseh lesenih piščalih smo opazili roletne labije, na cinastih pa vse mogoče moderne pripomočke za čist in jasen glas.

Omara in igralnik, spredaj postavljen, imata jako okusni podobi, čist slog; vnanjost je prikupljiva in imponira lepi cerkvi. Cena orgljam je nizka, ker je firma za relativno mali denar podala lep spominek svojemu narodu, saj od tujca bi bile take orglje gotovo 600—700 gld. dražje.

Da pa je lepa cerkva v Biljah dobila tak kinč, s kakoršnim se ne more ponášati nobena cerkev v Gorici in okolici, to je edino zasluga za čast in slavo božjo vnetega dušnega pastirja, g. I. Rojca, ki je bil duša vsega započetja.

Cinastih piščalk je v orgljah 609, lesenih pa 117, in pocinjnih 36. Skupaj torej 762 piščalk. D. F.

Dopisi.

S Krke, 22. avgusta. Kdor hoče zvedeti resnico o zlati maši, naj bere »Slovenca« št. 187; kdor se pa zadovolji z lažmi, naj bere »Slov. Narod« št. 188. Da se vam ne bo čudno zdelo, zakaj do sedaj nismo odgovarjali »Narodu«, vam povemo, da se nam ni zdelo vredno, pripraviti se z »Narodovimi« dopisuni. Zdaj pa moramo vendar povedati, kdo so in kakšni so ti »Narodovi« pisci. Eden je 21letni mladič, o katerem pravijo, da je še moker — za ušesi. Ker mu je oče zapustil nekaj tisočakov, zdaj brez dela živi in od dolgega časa ne ve, kaj bi počel. Zato dopisuje s svojimi tovariši »Narodu«. Splošno je znano, da je gluh, a zdaj se je pokazalo, da je tudi slep, ker je videl komaj tri kresove. Drugi je vreden sodrug prvega. Kakor je sam rekel ob neki priliki, je tako učen, da se dr. Tavčar skriva pred njim. Tretji pa je prav dobrega spomina, ker popoldne več ne ve, kaj je zjutraj obljubil. Okoli te družbe se zbira nekaj mlečno-

zobih mladičev, ki se štejejo za liberalce, a imajo toliko pojma o liberalstvu, kakor slepi o barvah.

Ti mladiči župnikovih dobrot ne poznajo, ker so komaj luč sveta zagledali, ko je župnik že v fari bil. Gotovo so se jim morale zelo sline cediti po farovških puranah, ker so še na predvečer zlate maše stikali po farovškem vrtu, če so še živi, dočim so jih že več tednov poprej, kakor sami povedo, izvohali na farovškem vrtu kakor dihurji. Če pa tako zelo želé okusiti puranje meso, jim svetujem, da naj se obrnejo na uredništvo »Slovenskega Naroda«. Tam se gotovo tudi kedaj obira puranje meso, in morebiti se jih usmilijo in jim vržejo kakšen kljun ali kako kost. Tisti pa, ki oken niso razsvetlili, imajo nelepo preteklost. Kako mirni fantje so to, se lahko izprevidi iz tega, da so najeli v gostilni pri svojem kolovodji škripača, in koj, ko je slavnost minila, začeli peti nesramne pesmi. Na to pa so šli pred gostilno, in da bi zasramovali fante, ki so postavljali mlaje, so zapeli nekaj Marijinih pesmij.

Tako nesramnega človeka pa menda ni na svetu, da bi verjel, da so fantje, ki so mirno prenesli prejšnje zasramovanje, zato stekli za njimi, ker je nekdo rekel, da mlaja ne bodo postavili. Kar sledi potem, je vse laž, in ni me volja odgovarjati na take neumnosti. Odločno pa oporekam, da bi bil jaz ali moji odborniki ali fantje iz Marijine družbe vinjeni. Pač pa so bili menda oni, ker so ga ravno prej srkali v zgoraj imenovani gostilni, in so potem krivdo zavrnilo na nas, kakor Putifarjeva žena na Jožefa. Jaz pa in pet mojih odbornikov smo bili zato tam, da bi bil mir, ker mi e. kr. okr. glavarstvo ni izpolnilo želje, da bi mi bilo poslalo orožnike za ta večer.

Laž je tudi, da bi bil jaz sam streljal; streljali so pač trije, katere sem jaz najel v imenu občanov. Da so videli samo tri kresove, so slepi, ker jih je bilo v eni sami vasi okoli petdeset. Zdaj pa vas vprašam, dopisuni »Slov. Naroda«, čemu se pa skrivate? Z imenom na dan! Če ne, povem jaz imena cele vaše garde, da bo občinstvo zvedelo, kdo ste in kakšni ptiči ste! Kar sem pisal, je vse tako pribito, da tega ne odtrgajo nobene liberalne klešče, in nihče me ne more prisiliti, da bi kakšno tudi najmanjšo stvarico preklical. Doklej bodete še zlorabili našo potrpežljivost? Če se bo to še nadalje godilo, potem se zopet vidimo pri Filipih.

Janez Zupanc, župan.

Iz vipavske doline, 22. avgusta. Vsi smo dobro vedeli, da take propovedi, kakoršna je bila 15. t. mes. pri Materi Božji v Logu, »Slovenski Narod« ne more prezreti. Če se mački na rep stopi, kriči. Vipavskim liberalcem se je v Logu precej krepko na rep stopilo, zato toliko krika in vika. Posebno velikane vti je morala propoved napraviti na znanega, takrat v cerkvi navzočega gospoda iz Podrage, kateri gotovo par noči še spati ni mogel, vsaj njegov dopis v »Slov. Narodu« kaže, da je revež silno razburjen, in ravno ta razburjenost dokazuje — vsaj hudobni jeziki pravijo tako — da se je v Logu njemu najbolj na rep stopilo. Njegov dopis iz Podrage je po receptu »Slov. Nar.« res klasičen. Vse bi še bilo — jezik se še precej ujema s kmečko slovnico in drvarskimi izrazi — kateri so brez dvombe najboljši in najfinejši — se ve, če tak gospod tako pišejo, pred katerim se cela vipavska dolina — ne trese. Tudi v surovosti in nesmislu ne dela prav nobene sramote drugim veleumom, delujočim pri »Slov. Nar.« Čast komur čast!

Vse tedaj bi še bilo, ko bi le vse tudi tako resnično bilo. Če ljubo, gospod Podražan, vam prihodnjič lahko vaše neresnice naštejemo. Pa kdo se bo zmenil za resnico v naših časih — časih naprednjaštva — da le po f . . . . udrihamo, pa je dobro, to je naše geslo, to načelo poznamo mi, drugega ne. Kaj ne, gospod Podražan, to govorim prav iz vašega resnicoljubnega srca? Tudi ukus ima gospod Podražan prav izvrsten; razvil se mu je menda tako dobro in se spopolnil zato, ker je pri nas mnogo volitev in vselej je on poleg, ko se pri pojedinah omamlja slabotno prepričanje ubogih

Vipavcev. To ti je izkušen praktikus v takih rečeh, vse ve, kaj bi utegnilo škodovati njegovemu liberalnemu želodcu. Gosp. Podražan se posebno jezi, ker je propovednik označil liberalce. Ali morda niso taki? Ako pišejo liberalci tam v Ljubljani, ki nosijo zvonce, po svojih časopisih: to je črno, tedaj vsi liberalci na deželi prikimavajo. Ako trdijo v Ljubljani: ne, to je belo, zopet odmeva v srcu vsakega pravcatego liberalca ista pesem.

So to možje? Svoj razum in svojo pamet spravili so popolnoma v sužnjost zmešane pameti nekaternikov. Res je, da so se ljudje v cerkvi nekoliko smejali, a ta smeh gospod Podražan, veljal je vam in vašim zvestim kimavcem. Menda se občutljivi Podražan tudi radi tega jezi, ker se mu tla pod nogami že precej majajo — tako pravijo. Ljudstvo ga je spoznalo kot sovražnika svete vere in zato tudi kot svojega sovražnika. Škoda, da ga ni spoznalo že poprej! Jezilo ga je tudi to, ker je propovednik vabil in prosil navzoče može in mladeniče, naj se združujejo v katoliških društvih. »Če se bodete združili vojskovali, bodete v strah in grozo liberalizmu, brezverstvu, ki se je začelo širiti i po naši lepi vipavski dolini.« Povabil je vse vipavske može in mladeniče, da naj se pridružijo kolikor mogoče goškim možem in mladeničem, ki bodo v jeseni šli skupno na sveto Goro pri Gorici, kjer bode slovesna sveta maša in pridiga za može in mladeniče. Hvala Bogu, pravijo, da se je že veliko število mož in mladeničev oglasilo za to božjo pot. Oglašajo se v župnišču na Gočah. Hvala Bogu, mnogo nas je še, ki se ne damo terorizirati od par oholih glav. Res je, da je naša stranka pri vseh volitvah zopet propala, a zapomnite si dobro, ljudstva nimate na svoji strani, ljudstvo je vedno bilo in je še verno — katoliško.

Vipavec.

Iz Zagreba, 18. avgusta. Znano je, kako so Mažari potisnili Hrvatsko na pariške razstavi v kot, samo da se nikjer ne prikaže njena politična samostalnost. Pravijo, da Hrvatska že zdavnaj ni bila tako ponižna, kakor ravno na tej razstavi v Parizu. To pa menda nekim ljudem še ni zadosti, nego se trudijo pred svetom s svojimi izjavami dokazati, da je tako prav, da Hrvatske sploh ni in da se mora popolnoma potopiti v mažarskem morju. In to nalogo zasramovanja je prevzel Srb Po. ovič Vasin prigodom banketa, ki ga je priredila ogerska skupščina mednarodne parlamentarne konferencije grofu Apponyu. Na tem banketu je nazdravil Pazmandy ogerskim narodnostim. Toda kaj se zgodi.

Najprej se je vzprotivil staroverski srbski škof Bogdanović tej napitnici, češ, da so na Ogorskem vsi prebivalci le Mažari in da ni potrebno govoriti o narodnostih. Kaj poreko na to Slovaki, Rumuni in Nemci, ki se vendar še do zdaj niso odrekli svoji narodnosti. Taka izjava je pa tudi nekaj nečudenega med izobraženim svetom, ter jo je mogel izgovoriti le ogerski Srb. Kdor vé, kako so ogerski Srbi v narodnostnem pogledu demoralizirani, se takej izjavi tudi ne bode čudil, nego mora le obžalovati narod, ker propada od dne do dne in se gubi v mažarstvu.

Za Bogdanovićem se je oglašil v ime Hrvatske Popović, ki je poslanec na hrvatskem saboru pa zato misli, da ima pravico govoriti v ime hrvatskega naroda, katerega samostalnost pa zametuje očitno v vseh svojih govorih. Tako je storil tudi na tem banketu. Tukaj je zanikal Hrvatsko, katere po njegovem mnenju ni, nego Ogerska in Hrvatska sta jedinstvena država. On je istih nazorov kakor Bogdanović, da mora biti vsak državljani te države najprej dober Mažar in potem še le kaj drugega, če hoče. In ljudje s takimi nazori se smatrajo za merodavne zastopnike hrvatskega naroda in njihove izjave se hvalijo in odobrujejo v mažaronskih krogih!

Če tako govori poslanec hrvatskega sabora, kateremu bi vendar morala biti poznata nagodba med Ogersko in Hrvatsko, potem se vidi, da je zaslepljen od strasti proti Hrvatstvu, kar se žalibog opaža le prepogostoma med Srbi. Nesposobni zbog nesloge, da se vzdrže na Ogorskem, kjer

jih Mažari silno tlačijo, so prenesli svoj tabbor na Hrvatsko, pa tukaj spletkarijo, da bi si na račun Hrvatske razširili svojo vlast.

Kaj vse v tem pogledu počne, se je moglo videti prigodom proslave Zmajeve petdesetletnice v Zagrebu. Toda tej vrsti ljudij ni dosta, da delajo zdrážbe samo doma, nego jo prenašajo tudi iz domovine ter pri svečanostih priložnostih grdijo narod in zemljo, katera jim je dala varno pribežališče. To je odurno in izdajavsko delo. To, kar je Popović govoril, seveda godi mažarskim hegemonom, a žali hrvatski narod, ki pa radi tega ne zgubi nič na svojej časti, saj ga ni ponižal njegov sin, nego njegov zavidni brat Srb, kateremu pa bržkone tudi ni mnogo do Ogorske, nego za vse kaj drugega.

Veselo je znamenje, da se ravno zdaj, ko napadajo hrvatski in slovenski narod od vseh strani, narodna zavednost vedno bolj širi in učvrščuje. Ravno zdaj se goji tudi sloga in ljubezen med Hrvati in Slovenci, kakor že zdavnej ne. Vse to teši hrvatske in slovenske domoljube, da morajo ostati vsi ti sovražni napadi brezuspešni in da se mora izpolniti goreča želja za jedinstvom hrvatskega in slovenskega naroda.

St. Vid nad Ljubljano, 22. avgusta. Znani tukajšnji dopisnik »Narodov«, ki je gospodu Žirovniku podoben, kakor vinar vinarju, se je na najgrši način znesel nad našim gospodom županom, ker so pevci povodom cesarjeve slavnosti pred njegovo hišo zapeli tri pesmi. Ali gospod dopisnik ni še nikdar slišal ali čital, da se ob takih in enakih prilikah izražajo čestitke po onih, ki zastopajo kot javni funkcionarji občine? Kdo se je torej delal norca ob cesarjevi 70letnici iz poštenih Šentvidcev? Ali gospod župan in gospod župan, ki sta ljudstvo navduševala za prevzvišeno cesarjevo osebo, ali gospod nadučitelj Žirovnik, ki je isti večer sedel v temni svoji sobi in kuhal jezo, ker pevci njemu niso priredili podoknice. Ker gospod dopisnik le ne da miru, povemo mu še to, da je gospod nadučitelj tudi cerkovniku pri govarjal, naj bi ne razsvetlil svojega stanovanja. Ali je to vzgled za občino? Gospod dopisnik je sam kriv, ako se moramo pečati s takimi osebnostmi. On naj molči, i mi bomo o njem molčali. Kdor pa sam v vodo sila, temu ni pomoči.

Črnomelj, dne 24. avgusta. V proslavo cesarjeve sedemdesetletnice je bil zadnje soboto, dne 18. avg. v tukajšnjem hotelu pri Laknerju banket. Nanj pa ni bil povabljen učitelj Šetina, ki hoče vtikati povsod svoj nos, kakor je nedavno pokazal na Šukljejevem shodu. To ga je silno peklo, da se je prezirala tako zelo njegova oseba. In čujte! Ta mož se je hotel radi tega maščevati potem nad gospodi uradniki. Proti koncu je prišel namreč g. Šetina tudi v dotične prostore hotela in — kar kaže še najbolj njegovo vsiljivost — hotel je govoriti v imenu belokranjskega ljudstva. Od kod si on prilastuje to pravico, naj nam on blagovoli pojasniti! Ali mari od tod, ker štuli povsod svoj liberalizem mej verno belokranjsko ljudstvo? Toda, g. Šetini ni bilo to še dovolj; v svoji liberalni omiki je šel tako daleč, da je zaklical gospodom uradnikom izraz, kateri je zanje skrajno žaljiv, katerega mi pač tu ne moremo in ne smemo zapisati. Mi upamo od g. učitelja Šetine samega, da bo de stvar sam še bolj pojasnil v kakem liberalnem časopisu, katere on tako rad podpira s svojim dopisovanjem. Do takrat pa kličemo g. učitelju Šetini: »Slava, slava, slava!« Učitelj Šetina, kje ste neki že brali ta trikratni klic pred nekaj tedni?

Tedenski koledar.

Nedelja, 26. avgusta: 12. pobink. Ceferin pap.; evang.: O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10. — Ponedeljek, 27. avg.: Jožef Kalas. — Torek, 28. avg.: Avguštin šk. — Sreda, 29. avg.: Obglavljenje Jan. Krst. — Četrtek, 30. avg.: Roza Linan d. — Petek, 31. avg.: Rajmund Nonat sp. — Sobota, 1. sept.: Tilen opat. — Soince izide 30. avg. ob 5. uri 24 min., zaide pa ob 6. uri 37 min. — Dan se skrči v septembru za 1 uro 38 minut. — Musica sacra v nedeljo 26. avg.: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša Cecilijino zlo-

žil dr. Iv. Benz, graduale A. Foerster, offertorium Utto Kornmüller. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Cecilijino maša v G dur z l. Ad. Kaim, graduale »Justus ut palma« Ant. Foerster, ofertorij »Veritas mea« z l. M. Brosig.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Presvetli cesar se dne 3. septembra povrne na Dunaj in nato odpotuje k vojaškim vajam v Galicijo.

Cesar na Goriškem. Nj. Em. goriški kardinal je izdal za slučaj cesarjevega prihoda na Goriško na duhovščino sledeči oglas: a) V nedeljo po prihodu naj se obhaja v vseh kuratnih cerkvah slovesna sv. maša z zahvalno pesnijo. Pridiga bodi slavnosti primerna. b) V stolni cerkvi v Gorici bo slovesna sv. maša z zahvalno pesnijo na dan prihoda Nj. Veličanstva (v Njegovih navzočnosti). c) Ob prihodu in odhodu zvonjenje po vseh cerkvah. To velja tudi za duhovnike, ki so blizu železniških postaj.

Osebnosti. V Gorici se je baron Henrik Codelli zaročil z grofico Alojzijo Attems. — Č. g. I. Dostal iz T. J., rodom Ljubljčan, pride za prefekta in profesorja v Travnik.

Nameščen je č. g. Josip Ferjančič za kurata na Gočah, premeščen pa č. g. P. Rajmund Kubinek, prefekt dijaškega zavoda nemškorednikov v Ljubljani, za kapelana v Podzemlju, na njegovo mesto pride č. g. P. Hugo Lengsfeld iz Opave. Č. g. Josip Perz, kapelan v Podzemlju, je premeščen v Veliko Dolino.

Iz kamniške okolice. Že nas zapuščajo polagoma tujci in letovičarji, le malo število še pohaja Kneippove kopeli med temi neki Abrahamov potomec, ki ne more videti katoliškega duhovnika, da ne bi bruhal sirovih opazk. Nihče ga ni klical; ako ga naši duhovniki tako bodejo v oči, naj se ta Abrahamovič odpelje v obljubljeno deželo, kjer bode videl same krive nosove. Ne dosti boljši od njega je neki protestant, ki tudi kaj rad pozabavlja čez našo vero. Ako se nas boste taki tujci bolj ogibali, bolj bomo veseli. Mi hočemo imeti v domači deželi dostojno vedenje in ne pustimo, da bi tujci žalili naš verski čut. Potrebno bi pa bilo, da bi se tudi vedno nemškutareenje, sosebno v toplicah omejilo ter tudi slovenskemu jeziku dalo mesto, ki mu gré, sicer se bodo toplice vedno bolj ogibali Slovenci in zavedni Hrvatje, katerih prav obilno število semkaj pohaja. Sicer pa tudi sami glejmo, da ohranimo kraju slovensko lice. Kaj pomeni n. p. napis v Mekinjah: »Zur einsamen Mühle«, kaj od spodaj: »Slov. planinsko društvo.« Tudi priprosto ljudstvo je vznevoljeno nad tako nesamozavestjo. »Kedor zaničuje se sam...«

Cesarjev rojstveni dan na Vranskem ob štajerski meji. »Slov. Nar.« se je zgražal nad tem, ker so Šentvidčani nad Ljubljano pred večerom rojstnega dne cesarjevega naredili podoknico svojemu županu — se vé klerikalcu — radi tega, ker ondi ni cesarskih uradov. Kaj pa se je na Vranskem zgodilo? Tu je »Vranska vila« pod vodstvom »Narodovega kalibra« zapela podoknico nemškemu županu Ottenschlägerju, čeprav so na Vranskem c. kr. uradi. Kaj ne, kakó se najdejo prijatelji? Ravno »predsedništvo« »Vranske vile« je največ pripomoglo, da je izvoljen Nemeč — župan. Vendar, kaj bo rekel na to »Slov. Nar.«? Ali se bo umival? Ali ima drugačne pravice Nemeč, ki je Slovincem povsod nasproten, kot »klerikaléc«, ki pa povsod deluje za slovensko ljudstvo?

»Narod« za socialne demokrate. Koliko se je »Naroda« prijelo »Slomškovega duha«, pokazalo se je zopet večeraj. Odškodninska pravda društva »Bodočnost« proti Janezu Bojt v Vevčah silno bode »Narod« in zastopnika »jugoslovanske« socialne demokracije dr. Tekavčiča, ker smo v svojem poročilu povdarjali to, kar je za nas važno. Nam ni zato, ali je Janez Bojt obsojen v povračilo 13 K namestu zahtevanih 44 K 76 h ali ne, važno pa je, da se je pri obravnavi razkrinkalo, kako dela socialna demokracija za delavstvo. Tako je za naše delavstvo lep poduk, da si je zaračunal Etbin Kristan za vožnjo in pot v Vevče

več, nego bi to storil kak doktor iuris, da hoče torej Etbin Kristan imeti več dohodkov, kakor jih pa jemlje tolikokrat opsovana »buržoazija.« Značilno je dejstvo, katero so socialni demokrate pred sodiščem sami potrdili, da si svoje agitatorje plačajo po 3 K na dan! To je dokazala pravda na brezdvomen način, in naj se »Narod« in dr. Tekavčič v svoji ljubezni do internacionale še tako zvijata, socialna demokracija v Vevčah je in ostane blamirana.

Iz Mekinj se nam poroča: Dne 21. t. m. se je v Zluški kapeli pri Mekinjah poročil g. vladni svetnik Ferdinand marki Gozani z g. spico Rozo pl. Riedl. Pričista bila g. dež. predsednik eksc. baron Hein in g. okr. glavar pl. Cron. Poročal je domači g. župnik; poroka se je vršila s sveto mašo. Posnemanja vr-dno!

Daničarji — Triglavani. Včeraj so priredili izlet na Triglav člani katol. akad. društva »Danica«. Izleta se je udeležilo 15 članov, poleg tega lepo število drugih somišljenikov. Na Kredarici, kamor je prišlo tudi 20 Bohinjecov, so se izletniki, katerih skupno število je bilo 50, udeležili svete maše.

Slovensko del. stavbinsko društvo v Ljubljani. V sinočnji seji društvenega odbora je bil predsednikom »Slov. del. stavbinskega društva« v Ljubljani izvoljen g. dr. Ivan Janežič.

Proti Slomškovim slavnosti v Ljubotomeru, ki bode 8. septembra, so pričeli nemški listi najsrdnejše hujskanje. Nemci bi radi imeli, da bi se slavnost prepovedala. Slavnost se bode vršila v krasnem Serševem logu prav tik trga pod veličastnimi hrasti, ki so gledali dne 29. avgusta 1869. prvi slovenski tabor. Na slavnost prišla bodo tudi vsa po celem Južnem Štajerju znana slovenska gasilna društva z »Zvezino« zastavo.

Katol. shodi v Zagrebu in Ljubljani. Včerajšnja »Edinost« poroča: »Danes se je v prostorih »Del. podp. društva« sešlo več poslancev in drugih rodoljubov, hrvatskih in slovenskih, iz duhovniških in posvetnih krogov iz Istre in Trsta, da se posvetujejo o udeležbi na kat. shodih v Zagrebu in Ljubljani. Bili so mnjenja, da se udeležba na teh shodih prepušča Hrvatom in Slovincem teh omenjenih dežel, z ozirom na to, da stojijo tudi oni na kršč. kat. načelih in da so del hrv. in slov. naroda, za katerega se ona dva shoda obdržujeta.«

Zadruga kranjskih klobučarjev. Poroča se nam, da je na pritožbo osnovalnega odbora c. kr. trgovinsko ministerstvo dovolilo ustanovitev dež. strokovne zadruge kranjskih klobučarjev s sedežem v Ljubljani.

Ljubljanske novice Ponesrečen biciklist. Danes popoldne je priletel pred Kirbišem Bonačev vajenec Babka z biciklom v voz izvoščka Grablovice ter se nevarno poškodoval. Priletel je fant na biciklu s Kongresnega trga. Rešilnega voza je moral močno ranjeni vajenec čakati skoro pol ure! Zakaj imamo pač tak rešilni voz? — Beračica-tatica. Jera Johann je večeraj popoldne prišla v hišo št. 3. v Rožnih ulicah. Ta Jerica mej pripovedovanjem, da je vdova in da ima veliko otrok, rada tudi kaj ukrade in tako se ji je večeraj posrečilo ukrasti Ivani Kleinmayerjevi pet prav lepih servietov. Mimogrede je potem ukradla Jerica pri Abramoviču perilnik vreden 5 kron ter ga hitro prodala. Ker se je pa bala, da so njeni tatvini za petami, je vzela izvoščeka, da bi se peljala v Kurjo vas, a skoro je morala na povelje policajevo iz voza in oditi peš na rotož in od tod v čestite Križanke. Imela je pri sebi tri leta starega sina. — Iz pred sodišča. Ivan Goričan je bil danes pri vskljeni razpravi od obtožbe radi prestopka po § 468 k. z. oproščen. — Kuharica prijela tatu. Neža Žlemberger, kuharica pri dr. Deržu, opazila je že pred dalje časa, da ji nekdo večkrat v jutro ukrade iz njene predala v kuhinji po jedno kronico. Zvita ženska sumila je, da ji krade hlapec Gabrovšček, ki preskrbuje dr. Deržu premog. Danes je zopet videla Gabrovška iti po stopnjicah in je naročila neki ženski, ki je čakala ordinacije, naj reče hlapcu, če bo prašal po kuharici, da jo ni doma. Kuharica se je nato zaprla v nasprotno sobo in opazovala hlapca, ki je res prišel v kuhinjo, vzela

obligatno kronico in šel. Nežka je slišala za njim ter ga je pričela grozovito zmerjati. Pridrla je vse potno ljudi. Prišel je tudi policaj, ki je Gabrovška odtegnil kuharici in jezi in ga spr-mel v zapor. — V o j a k i. Danes je prečel iz Celoveca cel domobranski polk. — Nesreča. Tratnikov vajenec Josip Prijatelj poškodovan se je danes precej na roki. — N a t a k a r z a n e k a j u r b i l j e v č e r a j z n a n i b i v š i k r o j š a š k i v a j e n e c J o ž e Ž a g a r. Šel je k Frölichu za natakarja ter je dobil od Frölicha čedno obleko na posodo. Žagar pa je bil pri Frölichu samo par ur ter jo je pobrisal z obleko, pozneje pa je pisal Frölichu ginljivo nemško pismo, v katerem pravi, da ne more obstati pri nem, ker je »ganz tamisch.« Da je moral biti res precej »tamiš« je dokaz to, ker v pismu ni nič omenil obleke. Sitna policija se je brigala za njegovo tamišnost in ga je zaprla z novo obleko vred. Žagar pravi, da ga je zmešala ciganska godba, ki je igrala večeraj pri Frölichu. — Nočna čuvaja v predilnici sta se danes stepla. Čuvaj Aubel je dobil krepko po glavi. — Z e v n i k o v m o t o r p o s k u š a l i s o d a n e s ponoči trije prijatelji. Jeden je obljubil da motor kupi, ako se lahko vstavi vsak trenotek. Pridirjali so po klanec mimo Frančiškanske cerkve, a motor se ni hotel ustavititi, ker njegov voditelj ni mogel v noči dobiti v roke zavore. Motor je s prijatelji hotel v Ljubljano, a se je k sreči zadel ob leseno steno pri kavarni Valvazor. Vsi trije prijatelji so zleteli z motorja ter se poškodovali.

Protestantska agitacija na Štajerskem. V Marenbergu bode jutri javna protestantska služba božja.

Birmovanje na Goriškem. Nj. Em. kardinal bo delni zakrament sv. birme: 1. sept. v Fari, 2. sept. v Gradiski, 3. sept. v Bruni, 4. sept. v Zagradu, 5. sept. v Vilešu, 6. sept. v Romansu, 7. sept. v Versi in Topoljanu, 8. sept. v Campolungu, 9. sept. v Ajelu, 10. sept. v Kravljju in Sv. Vidu, 11. sept. v Višku, 12. sept. v Joancu, 13. sept. v Strasoldu in 14. sept. v Perteolu.

Štajerske novice. »Domovina« je bila večeraj zopet zaplenjena. — V Celju so zopet pričeli s pobijanem oken Slovincem. — Na trirazredni ljudski šoli v Tebarju je do 20. septembra t. l. razpisana učiteljska služba. — Dne 2. septembra t. l. ob 3. uri popoldne bode v Skalah pri Velenju slavnostno odkritje spominske plošče dr. Jos. Kranjcu pravniku, pisatelju in vseučiliškemu pisatelju o priliki 25letnice njegove smrti. Spominska plošča bode vzdana v zvonik škaške cerkve. Slavnostni govornik bode g. dr. J. Karlovšek iz Celja. — V kanalu podsulo je v Mariboru delavca Janeza Medovnika. Delavca so rešili še živega in ga prenesli v bolnico, ker si je zlomil nogo.

Duhovske vesti z Goriškega. Č. g. župnik v Št. Petru ob Soči Jožef Peteani pride v Kormin za dekana. Na njegovo mesto pride kot upravitelj č. g. Jožef Parmeggiani, kaplan v Flumičelu. V Flumičelu pride za kaplana č. g. Jan. Gratton, do sedaj kaplan v Ogleju. V Ogleju pride za kaplana novomašnik Guido Rusšlan. — Razpisani sta župniji sv. Ignacija v Gorici in v St. Petru ob Soči. Prošnje treba vložiti do 15. sept.

Nova poštna zveza po Soški dolini se prične dne 1. septembra. Iz Gorice bode odhajala pošta ob 3. uri popoldne.

Domača knjigoveška umetnost. Omenili so te dni vsi tukašnji časniki izbornih do naših knjigoveških del. Ta dela se odslej izvršujejo v delavnici knjigoveškega mojstra g. Fr. Breskvarja ter se ondi izvršujejo tudi krasna galanterijska dela. Opozarjamo tudi na res umetniško izvrševanje diplomnih map. Svoji k svojim!

Vodena troba. Blizu Pirana ob istrski obali se je v sredo zjutraj vzdignila vodena troba (tromba marina), ravno ob času, ko je ondi vozil italijanski trabakelj »Nettuno«. Vodena troba je prelomila jambor na ladji.

Nesreča. Dne 20. t. m. se je zadušil pet mesecev stari otrok Marije Janežič iz Karletvegeva, ko so domači bili z doma.

Obiranje hmelja v Savinjski dolini se je že začelo. Zgodnji je večinoma obran in ima lepo ceno po 2 K 40 h — 2 K 80 h kilo. Glavno obiranje pa se začne prihodnji teden. In tu bo od Celja pa gori do Vran-

skega in do Mozirja po njivah vse polno veselih obiravcev. Bog daj, da bi le cena ostala dobra!

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov mestne blagajnice in mestne davkarije se dne 27., 28. in 29. avgusta t. l. za stranke ne bode uradovalo.

Vesten služabnik. Ljubljanci menijo, da so ljubljanski policijski stražniki najvestnejši ljudje na svetu. To je sicer tudi naše mnenje, a neka občina na Češkem ima vsekakor hudega konkurenta ljubljanskim policajem. Ta občina ima lepo ime Smrkovice. Zanj je ondodni občinski sluga, ko je opravljal službo poljskega čuvaja, zasačil svojo ženo pri tatvini poljskih sadežev. »Kaj delate tu, ženska,« zadril se je nad ženko stražnik z uradno modrim obrazom. »Ne bodi neumen, stari, in glej, da se poberiš!« bil je ljubeznjiv odgovor zakonske polovice. To je pa občinskemu policaju — Jožefu Zavorca je njegovo ime — bilo preveč. Zagrabil je polno košaro svoje žene ter jo preobrnil. Žena je nekaj časa gledala to predrzno in nenavadno junaško dejanje svojega moža, potem se je pa zakadila vanj ter ga pričela klofutati in lasati, meneč, da ima opraviti samo z Jožefom Zavorco, ne pa tudi z občinskim policajem. Jožefu Zavorcu se je končno posrežilo uti. Smrkoviški Brutus, ki se drži vedno prislovice »Fiat iusticia, peccat mundus«, letel je takoj k županu in naznanil svojo ženo radi napada na stražo. Vsi Smrkovčani sedaj z veliko radovednostjo pričakujejo izida obravnave.

Čudne sanje je imel kmečki delavec Anton Štokelj v Velikih Žabljah. Mož je imel posteljo poleg okna. Sanje so bile tako burne, da se je Štokelj prevrnil s postelje skozi okno 6 metrov globoko in si zlomil nogo, roko in hrbet. Ni upati, da okreva. Revez ima 7 nedoraslih otrok.

Zdravje v Ljubljani. Od 12. do 18. avg. je bilo 9 novorojenih, 1 mrtvorjen. 31 jih je umrlo, med njimi 7 za jetiko, 2 za vnetjem soplnih organov, 1 vsled nezgode, 1 vsled samomora, 20 za različnimi boleznimi; med njimi je 16 tujecev, 15 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so obboleli, in sicer: 3 za škrlatico in 1 za tifuzom.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 4. januarja do 24. avgusta je došlo 2130 prošelj za delo in 1970 deloponudeb. 3358 delavcem je bilo 2153 odprtih mest nakazanih in v 1274 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj 1 kovač, 1 graščinski sluga, 2 trgovska hlapca, 11 konjskih hlapcev, 1 hišnik, 1 odgojiteljica, 1 trafikantinja, 2 trgovski prodajalki, 1 trgovska vajakarica, 3 natakarice na račun, 3 navadne natakarice, 2 lini sobarici, 3 gostilniške kuharice, 4 navadne kuharice, 14 deklice za vsako delo, 1 žena k otrokom, 12 deklice k otrokom, 2 deklice za tiskarno, 3 deklice za tovarno, 3 postrežkinje, Vajenci za trgovine in obrte.

Razpisane ustanove. Tržaško namestništvo je razpisalo dve ustanovi po 210 kron za gimnazijce prvih 6 razredov, ki imajo domovinsko pravico v Trstu ali kakšni isterski občini. Prošnje do 15. sept. tržaškemu magistratu. Razpisane so tudi tri ustanove po 200 kron iz zaklada Jos. pl. Marenzija za učence c. kr. drž. obrtne šole v Trstu, ki so rojeni in bivajo v Trstu.

2000 otrok brez šole. »Ellenzé« poroča, da je v Kološu 2000 otrok, ki radi pomanjkanja šolskih prostorov ne morejo hoditi v šolo. Največje pomanjkanje šolskih prostorov ima protestantska cerkev helv. izp. torej »cerkev mažarska«, kakor se njeni pristasi s ponosom imenujejo. In Kološ je vendar sedež mažarskega kulturnega društva, katerega namen je razširjevati mažarsko kulturo na Sedmograškem. V resnici pa jo razširja tako, da mažarske otroke pušča brez šole, namestu tega pa »deluje« med Rumuni in Nemci. Mažare pušča brez šole in nemažarske otroke otrapa. To je mažarska kultura Emek, Femeik & comp.

200 hiš pogorelo je na Ruskem v Makarjevu blizu Nižnega Novgoroda. Tudi štiri cerkve je uničil požar. Osem oseb je pogorelo. Boda je nepopisna.

Perzijski šah bode na svojem potovanju po Evropi porabil ogromno denarja. Samo hotelirjem daje 5000 fr. na dan.

Socijalno demokratska svoboda. Iz Lyona se brzojavlja: V občinskem svetu so stavili socijalnodemokratski zastopniki naslednji predlog: »Ker je nošnja duhovske obleke za prostomisleca demonstracija, izzivanje, naj se nošnja takih oblek po mestnih ulicah prepove!« Lepa je ta!

Prevelika uljudnost Te dni je prišel kralj Aleksander na svojem potovanju po Srbiji v neko malo mesto, ki je bilo slovesno okrašeno. Na neki veliki, stari hiši visel je velik transparent z napisom: »Dobro došlo mej nami Vaše veličanstvo!« »Kaka hiša je to?«, vprašal je kralj. »Zapori okrajnega sodišča«, bil je odgovor. »Hvala lepa«, odvrnil je kralj, »preveč ste uljudni.«

Za koliko je laški kralj zavaroval svoje življenje S smrtjo laškega kralja so hudo zadete mnoge zavarovalnice. Laški kralj Umberto je visoko cenil svoje življenje ter se pri evropskih zavarovalnicah zavaroval za 10 milijonov, pri ameriških za 26 milijonov lir, torej znaša svota, katero dobi kraljica Margerita od zavarovalnic, 36 milijonov lir.

S kolesom v Kitaj sta se te dni podala dva rokodelca iz Berolina, in sicer 25-letni kipar Siegbert Müller in 19-letni mizar Gustav Christoph. Ker ju niso hoteli sprejeti v voj dobrovoljcev, namenjen v vzhodno Azijo, hočeta sedaj s kolesom sama preko Budimpešte skozi Turško, Malo Azijo in Perzijo — dospeti v Kitaj. Ondi upata, da ju sprejmejo v ekspedicijski voj, potem ko sta s tako dolgim potovanjem dokazala svojo moč in vztrajnost.

Žalujejo v beli obleki. Znano je, da prebivalci na Kitajskem in Japonskem ne žalujejo v črni obleki, ampak v beli. To navado hočejo sedaj vpeljati v Ameriki neke mlade gospe novojeorskih milijonarjev. Že več nedelj žalujejo za svojimi sorodniki v beli obleki. Celó njih klobuk, čevlji in solčniki — vse je belo.

Kitajski cesarski zaklad. Kitajska cesarica vdova je na begu iz Pekina v Huansu vzela seboj tudi kitajski cesarski zaklad, ki je vreden, kakor poročajo listi, 305 milijonov kron našega denarja. Teža te svote v srebru bi znašala 1870.000 kilogramov. Za transport te svote bi bilo treba 187 vagonov, ki bi vsak nesel 10.000 kg. Za tako prevažanje bi bilo treba šest tovornih vlakov po 30 vagonov. Ker pa mej Pekinom in Huansu ni železnice, morali so cesarski zaklad prepeljati z navadnimi vozmi. Pri nas dober voz na dobri cesti nesel s krepkimi konji povprečno 10 meterskih stotov. Ob istih razmerah bilo bi torej treba za prepeljavo zaklada 18.700 voz in najmanj 34.400 konj. Od prvega do zadnjega voza bi bila daljava 5000 km, ali več nego je dolga pot iz Pekina v Huansu. Ako bi bil zaklad iz zlata in ako računamo kilo zlata na 3280 kron, bilo bi treba za prevažanje najmanj 10 železniških vagonov ali 100 tovornih voz.

Sejmi po Slovenskem od 27. avg. do 1. sept. Na Kranjskem: 27. v St. Vidu na Blokah; 28. v Novem mestu, Moravčah in Strugah pri Cirkvi; 29. na Dobrovi; 1. sept. v Radečah, na Skaručini, Višnji gori, v Krškem in na Veseli gori pri Rakovniku. — Na slov. Štajerskem: 27. v Št. Jerneju in na Ljubnem; 28. v Celju in pri Sv. Trojici; 29. na Muti, v Polčanah in Žalcu; 30. na Hajdini, Št. Ilju in pri Sv. Rozaliji; 1. sept. v Pianini. — Na Koroškem: 28. v Št. Jerneju. — Na Primorskem: 27. v Divači, St. Lenartu pod Altano in v Reziji; 28. v Štanjelu; 30. v Gorici; 31. v Glemonj; 1. sept. v Boljuncu, Gradiški in Suti.

Društva.

(Zveza slovenskih kolesarjev) priredi na dan prihodnje dirke kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana« dopoldne občini zbor v Nar. domu v Ljubljani, na kar že danes zvezne člane opozarjamo.

(Klub slovenskih biciklistov »Ljubljana«) priredi dne 16. septembra 1900 na tukajšnjem dirkališču VI. narodno dirko, s katero bodo spojene tudi dirke posameznih klubov za prvenstvo na dirkališču za dobo 1900/1901. Natačni spored dirke objavimo pozneje.

(Gasilno društvo v Stepanji vasi) priredi v uedeljo dne 2. septembra v gostilni pri Povšetju zabavo z domačo

godbo in loterijo. Začetek ob 3. uri popoldne. vstopnina 20 kr. Čisti dohodek je namenjen za društvene potrebe. Ob neugodnem vremenu se zabava preloži na 8. dan sept. K obilni udeležbi vabi odbor.

Darovi.

Za Katoliški dom: Gospod Ivan Brence, župnik, 2 K. — Neimenovan po gospodu stolnem vikarju Fr. Brku 100 K. — Bog plati!

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospod J. Dežman v Zagorju ob Savi 12 K 46 h, nabral pri odbodnici g. kapelana V. Hybaška.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. avgusta. V političnih krogih se sodi, da je vladi samo na tem. dokumentirati nezmožnost saniranja razmer, in to tembolj, ker so gotove vse priprave za razpust zbornice in za razne oktroacije. Češki ces. namestnik grof Coudenhove se je izrazil, da Čehi za od vlade ponujeno malenkostno odškodnino ne bodo opustili obstrukcije.

Dunaj, 25. avgusta. Davčni inspektor Valentin Marušič je imenovan davčnim nadinspektorjem pri deželni finančni direkciji v Trstu.

Dunaj, 25. avg. V včerajšnji seji obč. zastopa je prečital dr. Lueger cesarjevo zahvalo. Obč. svetniki so navdušeno zaklicali cesarju »Hoeh!« soc. dem. zastopnik Schuhmeier pa je zapil sredi navdušenja »Dober tek!« — Kršč. socialci so priredili veliko demonstracijo proti Schuhmeierju in socijalni demokraciji.

Dunaj, 25. avgusta. Profesor na koperski gimnaziji Steffani je postal ravnatelj istega zavoda.

Rim, 25. avg. Kralj Viktor Emanuel je pri dunajskem dvoru po generalu Del Maino oficijelno naznanil nastop vlade.

Neapelj, 25. avgusta. Drž. pravdnik Prisco ni nastopil svojih počitnic, ker je policija dobila nova odkritja o umoru kraja Umberta.

Carigrad, 25. avg. Poslanik Calice bo v ime cesarja čestital sultanu povodom njegovega vladarskega jubileja.

London, 25. avg. Roberts poroča iz Pretorije 23. t. m.: Baden Powel je osvobodil 100 Burov, ujel pa 25 drugih, mej njimi stotnika van der Merwe. Patulje so zasledile, da imajo Buri pri Brandwederju 140.000 Mauserjevih pušk in veliko zalogo streljiva. — Roberts je potrdil smrtno obsodbo nad poročnikom Kortua, ker je baje osnoval zaroto proti njemu.

London, 25. avgusta. »Standardu« poročajo iz Pretorije 22. t. m.: Število oboroženih Burov se ceni na 20.000 mož. Predsednik Krüger se nahaja v Drückwaterju, južno od Rosengraala. V jugozahodnem delu Transvala so Buri sedaj bolj navdušeni za vojsko nego ob osvoboditvi Mafekinga. Pogum jim daje Dewet in Delarey.

Vojska na Kitajskem.

S kitajskega bojišča današnji listi ne objavljajo nikakih novih poročil. Diplomate posamnih držav pošiljajo podrobna poročila o osvojitvi Pekina in cesarskega mesta, ki se pa večinoma vsa ujemajo v glavnih potezah, razloček je le ta, da vsak general hvali le svoje ljudi in pravi, da so prvi prodrl v mesto. Sme se pa trditi, da imajo večinoma vse udeležene narodnosti primeroma jednake zasluge, trpeli so pri napadu največ Rusi in Japonci. Rusov je padlo 21, mej temi polkovnik Antinkov, ranjenih pa je nad 100 mož in častnikov, mej temi general Wasilewski in polkovnik Moil.

Takozvane cesarske palače mejnarodne čete ne nameravajo porušiti, marveč jo bodo proti volji ruskega zastopnika stražile pred napadi bokserjev. Tudi cesar Kwang si se nahaja v njih varstvu, le cesarica je pobegnila, da jej ne bo treba pogajati se z vele silami, ki se bodo menda morale obrniti na Li Hung Čanga.

Mej vladami se vrše sedaj že dogovori glede mirovnihih pogajanj s Kino. Večina hoče ohraniti status quo pod pogojem, da pla

čajo Kitajci gotovo odškodnino. S tem svetom so v prvi vrsti nezadovoljni Rusi, ki so haje že napovedali vojsko kitajski vladi. Tako je izjavil ruski general v Pekinu ter dal razumeti, da vojska se ni končana.

Dunaj, 25. avgusta. Z ladije »Cesarica Marija Terezija« brzojavljajo: Dne 19. t. mes. je bil boj pri Tientsinu, v katerem je japonska in ameriška konjenica štirinajstkrat razpodila sovražnika. Zveza s Pekinom ni dovolj varna.

Petrograd, 25. avgusta. Podadmiral Aleksejev brzojavlja iz Či-Fu 22. t. m.: V našem poslanstvu v Pekinu je sedaj vse v redu. — Od došlihi mož jih je pet padlo, 20 je ranjenih; častniki so zdravi. Skupno je padlo v Pekinu 75 mož, mej temi osem Rusov. Ranjenih je 120 mož; Rusov 115.

London, 25. avg. Iz Washingtona poročajo: General Chalfee je izjavil, da bodo morale ameriške čete celo zimo ostati v Kini.

London, 25. avg. Iz Šangaja se javlja, da je guverner v Hunanu izdal oklic za preganjanje tujecev.

London, 25. avgusta. Iz Londona se poroča, da so japonske čete ujele kitajsko cesarico in princa Tuana.

Berolin, 25. avgusta. Wolffov urad poroča iz Tientsina: Cesarska rodbina je 21. t. m. z ministri pobegnila iz Pekina. Spremlja jo general Tung s 7000 možmi.

Po sklepu poročila.

Dunaj, 25. avgusta. (C. B.) Iz Tientsina poročajo 20. t. mes.: 1075 mož mejnarodne armade je premagalo bokserje pri neki vasi jugozahodno od Tientsina. 300 bokserjev je ubitih, 64 ujetih, vas upepeljena.

London, 25. avg. (C. B.) »Times« poročajo iz Shanghai 23. t. m.: Angleški konzul Hankau brzojavlja, da so zasledili kitajsko zaroto, ki je nameravala zažgati angleško naselbino. — Dne 18. t. m. poročajo iz istega vira, da je v Pekinu veliko ropanje in požig.

Umrli so:

23. avgusta. Jožef Sandner narednikov sin, 1 dan Metelkove ulice 2 življenska slabost.

24. avgusta. Leopold Malč, hišnikov sin, 1 mes. Kongresni trg 9. akutni črevesni katar. — Antonija Hribar zasebnica 80 let. Grubarjeva cesta. 3. ostarelost.

V otroški bolnišnici:

23. avgusta Peter Ustau, dninarjev sin 1¹/₂ leta jetlika.

V bolnišnici:

20. avgusta. Ignacij Jaklič, kurjač, 39 let Peritonitis chronica. — Marija Jankovič, dninarica, 77 let. ostarelost.

21. avg. Marija Marn, mešetarjeva hči, 2¹/₂ leta, Scarlativa septica.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 23 avgusta 1900.

Za 50 kilogramov

	K	791 do K	792
Pšenica za jesen	8.34	»	8.35
» » pomlad	7.39	»	7.40
Rž za jesen	7.73	»	7.74
» » pomlad	6.40	»	6.42
Turšica za avgust	6.40	»	6.42
» » sept.-okt.	5.18	»	5.19
» » juni-juli '01	5.62	»	5.64
Oves za jesen	5.92	»	5.94
» » poml.			

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju.	Vetrovi.	Noba.	Relativna vlažnost.
24. 9. zjutri	734.7	22.4	sl. svzh.	del oblač.	
25. 7. zjutri.	734.6	18.0	sl. jvzh.	jasno	0.0
25. 8. popol.	734.6	26.5	sl. jvzh.	oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 22.0 normale: 17.9.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretužno vest, da je naš ljubljani bče

Jakob Hartman

po dolgi, zelo mučni bolezni večkrat previden s svetimi zakramenti, star 67 let, daues mirno v Gospodu zaspal.

Prporočamo ga v pobožno molitev. Svete maše se bodo brale v župni cerkvi škofješki in šmihelski.

Škofja Loka, dne 24. avgusta 1900.

Žalujoči ostali.

F. M. SCHMITT

Ljubljana, Pred škofijo št. 2

priporoča visokočastiti duhovščini svojo veliko zalogo

podobice za kolekturo

kakor tudi drugih devocijonalij po najnižjih cenah. 709 6-4

Soba z opravco

je takoj oddati kakemu gospodu. Prav tam se sprejme tudi

na hrano več gospodov.

V Ljubljani, Stari trg št. 34, I. nadstropje na desno. 748 1-1

Spretna kuharica,

tudi v drugih delih gospodinjstva dobro izurjena, želi v službo stopiti h kakemu duhovnemu gospodu.

Več je izvedeti pri gospej Mariji Kunc v Ljubljani, Tržaška c. sta 47. 750 3-1

MATTONJEV

GISSHÜBLER

naravna alkalična kislina

je

najboljša mizna in osvežujoča pijača, 10 34

katera je preskušena pri kašlju, vratnih boleznih, želodnem in mehurnem kataru.

Izvir: Giesshübl Sauerbrunn, želez postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Oljnate barve v kositarnih škatljicah za razprodajalce in lastno uporabo se dobijo pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice 228 5 11-4
Vnanja naročila proti povzetju.

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbinskega premoženja. — Z raznimi obrabi in stvarnim kazalom. — Sestavil Martin Poč. — Drugi, popravljeni natis.

Brotiran izvod knjige stane v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v polsagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Kovačnica

g. Lenče-ta na Laverci pri Ljubljani

daje se takoj v izvrševanje kovaškega obrta treznemu, spretnemu in samostojnemu kovaču z rodnim, ne da bi se kaka najemina plačala.

Primerna najemina plačati bode še-le potem, ko se bode konstatovalo, da je kovačnica dobro obiskana. Ker občinstvo komaj pričakuje delavnega in razumnega kovača, je zagotovo pričakovati, da bode imel vedno mnogo dela. 744 2

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfinije likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napravo po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc, vermut, ruski pelinovec, češki liker, kimmel po 80 kr.; slivovec, rum, češnjevec, alás, alpaki liker po 85 kr. in kenjak, benediktinec, chartreuse, plznski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali poštni nakaznici, po poštenu povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina, Trst,

612 50-21 Via Belvedere št. 23.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6 se priporoča pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opežaria na veliko svcco zalogo izgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 170 52

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena „Vzgoja in omika ali izvir srčec“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati), ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštenu povzetju pri Jožefu Valenčiču na Dunaju, III., Stelngasse 9, I. Stook, Th. 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljan vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več. 1000 27

Davnej potrjeno dijetet. kosmet. sred-tvo (umazanje) za krepanje in utrjevanje kit in mišic človeškega telesa

Kwizdov fluid.

Znamka: Kača (tekočina za turiste).

Turisti, kolesarji in jezdeci uspešno rabijo ta fluid za krepanje in poživljanje po daljnih turah.

Cena: Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K 20 h.

Pristno je dobiti v vseh lekarnah. G. 632 20-2
Glavna zaloga: Okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaju.

Krepak deček, sin poštenih starišev, se takoj sprejme kot

učenec

v specerijsko trgovino. — Kje, pové upravništvo „Slovenca“. 736 3-2

Dve deklici ali dva dečka

se sprejmeta na stanovanje in hrano. Sobe prostorne, gasovir in citre na razpolago. Ravnotam se daje na zahtevanje pouk v vseh šolskih predmetih in glasovirju.

Več se izvé pri g. A Slatner, izprášani učiteljci, Ljubljana, Stari trg stev 13, I. nadstropje. 697 4-3

V najém se oddá takoj prodajalna,

prilpavna za vsako trgovino, na dobro obiskovanem kraju ob državni cesti v Idriji, s stanovanjem ali brez stanovanja.

Več se izvé pri lastniku Franc Didic-u v Idriji. 746 3-2

Učenec

sprejme se takoj v trgovino z mešaním blagom na deželi.

Kjé pové iz prijaznosti g. Jos. Petrič, trgovec s papirjem v Ljubljani. 738 3-3

Najnovejši brevir!

Pustetova izdaja I. 1900.

(4 zvezki, 15.5 cm x 10 cm.)

Vsi zapovedani godovi novejšega časa so na dotičnem mestu; mudljivo citiranje se je nadomestilo večinoma s popolnim berilom.

Cene:

V usnji z gibčnim hrbtom in rudečo obrezo . . . . . K 31-20
Isti vez z zlato obrezo . . . . . K 33-60
V finem šagrinu z rudečo obrezo K 36—
Isti vez z zlato obrezo . . . . . K 38 40

Propriji za ljubljansko, krško, lavantinsko ali za hrvatske škofije se računajo posebej (3 K).

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniški priporočajo

Želodčno *
* tinkturo
lekarnarja Piccoll v Ljubljani
dvernega založnika Nj. Svetosti papeža

kot želodec krepkujóce in tek vzbujajoče, daje kot prebavljenje in telesno odprtje pospešujoče sredsvo, posebno onim, ki trpe na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v škatljicah po 12 in III. več steklenic. 591 50-8

Opeka vseh vrst!

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem v svojo

opekarno

uvel delovanje s parno silo in da izdelujem vsakovrstno

*** opeko za stavbe, *** zarezno opeko (Strangfalzziegel), stisnjeno strešno opeko (Dach-*** pressziegel) itd. itd. ***

Za trdnost opeke zoper vremenske vplive prevzemam posebno jamstvo.

Priporočujé svoje izdelke vsem gg. stavbenikom in drugemu občinstvu, zagotavljam najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene. 676 6

Ludovik Herzmann,
opekarna s parno silo,
v Ljubljani, Tržaška cesta.

== Domača umetnost! ==

Podobarski in pozlatarski ateljé

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice šte. 22

v hiši gosp. Wessner-jeve 60 52-33

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih strogo umetniško izvršenih

lesenih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških soh

od kamena, gipsa ali lesa itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Priznana umetniško dovršena dela!

Priznana pisma so na razpolago.

== Domača ==

tvrdka!

Št. 26.849.

Razglas.

752 3-1

V smislu § 6 zakona z dne 23. maja 1873 (št. 121 drž. zak.) naznanja se, da bo razgrajen

prvotni imenik porotnikov za leto 1901

od dné 27. avgusta do dné 4. septembra t. l.

v magistratnem ekspeditu na ogled ter da ga v tem času vsakdo lahko pregleda in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Porotniškega posla so po § 4. omenjenega zakona oproščeni:

1. tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe, za vedno;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik zanje potrdi, da jih ni mogoče utrpeti, za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotniškem razdobju kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega koledarskega leta.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 24. avgusta 1900.

Slovenci!

zahtevajte

barvene

razglednice

domačega izdelka: **Rožnik,** Šmarna gora, Fužine, Medvode, Kamnik, Narodna noša itd., dalje za božično, novoletno in velikonočno dabo, koje je založila tvrdka
A. Turk, v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Vsprejema naročila na vsakovrstne razglednice ter je izvršuje po najnižji ceni.

Redka priloznost za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt
536 11 v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 19 (v Medjatovi hiši)
priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnoga likanega in politiranega pohištva

gld. 5—, 7-50, 10—, 12—, 14—.

Gar niture, divane madrace
7, 14 do 40 gld.,
madrace na peresih
8, 9 gld.,
dratene madrace 7 gld.
pulte za mašne knjige
itd. itd. gld. 10—, 15—, 17—.

Naročila se točno izvršujejo.
Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka priloznost za nakup pohištva.

Valentin Accetto

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,
se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera 90 12

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne

opeko vseh vrst.

J. SOKLIČ

v Ljubljani, Pod Trančo I

priporoča osobito pred. duhovščini in sl. občinstvu v mestih in na d. želi izborno svojo zalogo

cilindrov, mehkih in trdih klobukov, 251 12-9
turistiških klobukov, čepic,

Tovarniška zaloga
Iudnath klobukov c. Kr. dvornih založnikov A. I. Pichler v Gradci.

po raznovrstnosti blaga primerno nizkih cenah.

Dobiva se povsod. 927 (36-33)

Sarg's Kalodont.

Najboljše in najcenejše sredstvo za čiščenje zob.

Stajerska **BOGATA** Glavna zaloga za Kranjsko:

Mihael Kastner v Ljubljani. 259 52-34

KISLA VODA **Jempljevo Styria-vrelec** SVETOSLAVNA. Krepčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

Št. 45. 747 3-1

Prostovoljna prodaja.

Dne 10. septembra ob 10. uri dopoldne bode na lici mesta potom dražbe prodano

postojnsko staro šolsko poslopje

in k njemu pripadajoča stavbena parcela in dvorišče. Poslopje leži sredi trga ter je posebno pripravno za trgovski ali krčmarski obrt. Izklicna cena je **16.000 kron.** Pismene in ustne ponudbe sprejema podpisani krajni šolski svet, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Krajni šolski svet v Postojni, dne 21. avgusta 1900. Predsednik: **Dekleva.**

IZSEZONI

IZSEZONI

prporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd., vseh pripadajočih rekvizitov in muntelje, posebno pa opozarjam na 730 20-2

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice. Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Na prodaj ali v najem se dá:

- Hiša šte. 58 na Igu** z novo pekovsko pečjo in prodajalno, povsem urejena za izvrševanje pekovskega obrta; z lepim hlevom in svinjakom, skednjem in dr.
- Hiša šte. 125 na Igu,** stoječa na trgu blizu župne cerkve, posebno prikladna za izvrševanje krčmarske obrti, s 3 lepimi, prostornimi sobami. Obe hiši sta v najboljšem stavbenem stanju. Na prodaj je dalje več oralov njiv, travnikov in gozda, ležečih v iški občini, ki se k zgornjima hišama morejo prikupiti. Kupnina se more plačati v manjših obrokih. Kupci, ki si želé ogledati hiši, naj se oglašé pri g. **Al. Minatti-ju,** trgovcu na Igu, kateri hrani v to svrhu hišne ključé. Natančna pojasnila o pogojih daje pisarna dr. **Mat. Hudnika,** odvetnika v Ljubljani. 719 3-3

Josip Kastelic,

krojaški mojster, v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4, priporoča se prečastiti duhovščini v izdelovanje vsakovrstne **obleke,** posebno talarjev, površnikov itd.

Izdelujem **birete, cingulum** in vsakovrstne šemise, kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela natančno po meri. Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bom vedno skrbel, da zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov. Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno **krojaško delavnico,** v kateri izdelujem **obleke za gospode in dečke** po najnovejšem kroju, natančno po meri. 86 30 Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

Ne kupujte že gotovega jesiha!

Izgotovljen jesih se mnogokrat pokvari, če dolgo stoji, ali je pa napravljen iz slabih tvarin, torej neukusen, zdravju škodljiv. Izdelujte si jesih sami ter sproti iz jesihovega cveta „**Vinacet**“ s tem, da se mu prilije vode! Tak kis iz vinaceta nima bakterij, se ne spridi, po kuhanju se ne poškoduje in ima ravno tako fin duh in ukus, kakor gotov jesih, a je ceneji (kakor je njega moč 10 do 15 h liter).

Na prodaj je »**Vinacet**« v vseh prodajalnicah delikates in kolonijalnega blaga in v drožerijah 1/4 literska steklenica 1 krono, celoliterska steklenica 3 krone. 622 4-3

V Ljubljani je dobiti pri **J. Buzzolini ju** in **J. C. Praunseiss-u.**

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1, v Knezovi hiši, obrestuje hranilne vloge po 61 12-8

4 1/2 odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406, Telefon šte. 57.

Narejena sita in rešeta z lesenim obodom v vseh velikostih.

Ograja gozdov, pašnikov vrtov itd.

Elastične posteljne mreže (Spiral-Drahtmatratzen) iz galvanizirane jeklene žice. 584 10-6

Karol Zupančič, Jurjevica pri Ribnici, Kranjsko,

izdelovatelj žičnih (dratenih) tkanin ter pletenin in trgovina s sitarskim, rešetarskim in lesenim blagom,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svoje **pletanine iz žice,** pletene s strojem po uzorcih, za ograjo gozdov in vrtov, za fazanerije, kurnike, golobnjake; **mreže za presejanje** gramoza in peska. — Izdeluje in ima veliko zalogo **medene, pocinjene in železne tkanine** za stroje, mline, okna, line, kleti; mesne sitnice, prožne posteljne mreže (Drahtmatratzen) v raznih velikostih, raznovrstna sita, rešeta za tovarne in mline, kape za ogrebanje čebel, pokrivala za jedila, **razno leseno (suho) robo** itd. po najnižji ceni. — **Ceniki na zahtevanje brezplačno.**

DOBRA VARČNA KUHINJA.

Juhina zabela Maggi prekosi vse druge; vsako juho in slaboten bulon stori v trenutku dober in redilen, — le nekoliko kapljic je treba — Dobri se v izvornih steklenicah po 50 vinarjev po vseh prodajalnicah delikatez, dišav, kolonialnega in specerijskega blaga. Izvirne steklenice se po ceni napolnjujejo z novo juhino zabelo Maggi-jevo. 168 12-7

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se biagovolé pri naročilih ozirajo na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 502 52-1

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

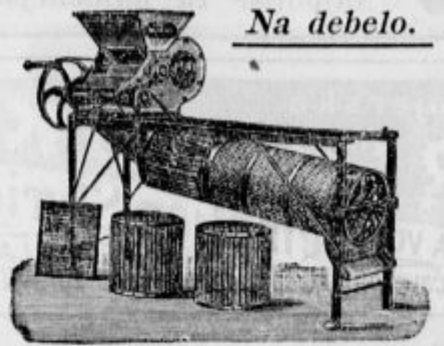
Na drobno.

P. Majdič

trgovina z železnino

„MERCUR“

Celje, Graška cesta števil. 12.

priloga različne poljedelske stroje priznane najboljšega izdelka, kakor: mlatilnice, slamoreznice, čistilnice za žito, mline za žito vežati, stiskalnice za sadje in grozdje itd.

Vedno velika zaloga cementa, najboljšega gorenještajerskega železa, stavbenih potrebčin, travverz, okovov, samokolnic, poljskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov, pečij in sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. 743 3-2

— Cene nizke. — Postrežba točna. —

Slavno občinstvo vabimo najuljudneje, si pri priliki ogledati našo trgovino in zalogo.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
Špitalske ulice št. 7, I. nadstr.

Zobozdravnik

med. univ. D^r. RADO FRLAN

špecialist za zlate in porcelanaste plombe,

bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v Berlinu, Dorotheenstrasse,

naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezcutno ruvanje zob z dušikovim oksidulom (Lustgas oder Lachgas) in da izvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo.

Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela. 751 3-3

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomšekove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov
iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25-16

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Zavod za slikanje na steklu
Ed. Stuhl Gradec, Ungergasse 3

izdeluje slikana okna za cerkve in hiše
v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvoje okenj, po 4-5 m visoka in 1-5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gld. Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.

Župni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.

Jan Lenart, duh. svetnik, župnik.

Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanaest okenj in sicer dvoje okenj s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z različnimi drugimi slikarji ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško in v popolno zadovoljnost. Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem cerkvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj. Vljudo se priporočam

471 20-1

Ed. Stuhl.

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem zopet prevzel

restavraco pri „Zlati ribi“

Špitalske ulice št. 7 — Ribje ulice št. 6

kjer se bom posebno potrudil svoje cenjene goste s pristnim vinom, vedno svežim Koslerjevim carskim pivom, z gorkimi in mrzlimi jedili najceneje zadovoljiti.

Priporočujoč se v obilen obisk biležim

velespoštovanjem

Franc Rozman,
restavratér.

742 4-2

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 24. avgusta.	
Skupni državni dolg v notah	97-70
Skupni državni dolg v srebru	97-25
Avstrijska zlata renta 4%	116-85
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	97-75
Ogerska zlata renta 4%	115-20
Ogerska kronna renta 4%, 200	90-60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1705-—
Kreditne delnice, 160 gld.	658-50
London vista	242-27
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	118-35

Dne 24. avgusta.	
20 mark	23-66
20 frankov (napoleonor)	19-30
Italijanski bankovci	90-30
C. kr. cekini	11-40
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-45
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139-25
Dunavske vravnave srečke 5%	250-50

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Priporočne obveznice državne železnice	419-—
južne železnice 3%	321-50
južne železnice 5%	119-75
dolenjskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	384-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-50
Ogerskega	20-70
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-70
Rudolfove srečke, 10 gld.	63-—

Salmove srečke, 40 gld.	170-—
St. Genois srečke, 40 gld.	188-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	46-50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	276-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6110-50
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	797-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109-25
Splošna avstrijska stavbinska družba	153-—
Montanska družba avstr. plan.	451-25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	454-—
Papirnih rubljev 100	255-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnica delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti natoženih glavnice.